

Új kiadás – A királyok második könyve

Az 1975-ben megjelent és 1990-ben revideált protestáns új fordítású Biblia legújabb revíziójának próbakiadását tartja kezében a Tisztelt Olvasó. A Magyar Bibliatársulat 2006-ban kezdett hozzá a revízió előkészítéséhez, az észrevételek gyűjtéséhez. Munkánk most jutott el arra a pontra, hogy az egyházi bibliaolvasó közvélemény elé tárhatjuk a Szöveggondozó Bizottság revíziós munkájának gyümölcseit, köztük A királyok második könyvét.

A bibliai szöveg gondozása során a következő revíziós alapelvekhez igyekeztünk tartani magukat: 1. Figyelembe vettük és értékeltük az 1990 és 2008 között beérkezett észrevételeket és javaslatokat. 2. Meg kívántuk őrizni az új fordítású Biblia alapvető szövegkritikai és fordítási döntéseit (a formális és a dinamikus ekvivalencia kiegyensúlyozott alkalmazása), a bibliai szöveg tagolását és az emelkedett, mai beszélt köznyelvi szintet. Ezeken a területeken csak akkor változtattunk az új fordítás szövegén, ha azt a mai írásértelmezési és fordításelméleti konszenzus megkövetelte. 3. Javítottuk a felismert nyomdahibákat, fordítási tévedéseket és archaikus (a mai beszélt nyelvben már nem használatos) kifejezéseket. 4. Igyekeztünk javítani a fordítás egységességén, következetességén. 5. Törekedtünk a „jó magyarságú” nyelvi megoldásokra, valamint arra, hogy az új bibliai szöveg felolvasva („szószéki használat”) is jól hangozzék. Legfőképpen pedig azt reméljük, hogy a revíziós munka eredményeként Isten igéje még inkább érthetően és tisztábban szólalhat meg magyar nyelven.

A most kézben tartott szöveget a Magyar Bibliatársulat tagegyházainak hivatalos honlapjain, pdf formátumban jelentetjük meg.

Köszönjük az eddig kapott észrevételeket, és arra szeretnénk kérni mindenkit, hogy a revideált szöveggel kapcsolatos véleményével bátran keressen meg bennünket az info@bibliatarsulat.hu e-mail címen vagy levélben a 1113 Budapest, Bocskai út 35. postacímen.

Magyar Bibliatársulat

A KIRÁLYOK MÁSODIK KÖNYVE

1

Ahazjá király és Illés próféta

¹Aháb halála után Móáb elpártolt Izráeltől.

²Ahazjá Samáriában leesett felső szobájából a korlátan keresztül, és megbetegedett. Ekkor elküldött néhány követet ezzel az utasítással: Menjetek, és kérdezzétek meg Baalzebúbot, Ekrón istenét, hogy meggyógyulok-e ebből a betegségből! ³Az ÚR angyala azonban így szólt a tisbei Illéshez: Indulj, menj el Samária királyának a követei elé, és így szólj hozzájuk: Talán nincs Isten Izraelben, hogy ti Baalzebúbot, Ekrón istenét mentek megkérdezni? ⁴Ezért így szól az ÚR: Nem kelsz föl többé abból az ágyból, amelyben most fekszel, hanem meg fogsz halni! Ezzel Illés elment.

⁵Amikor a követek visszatértek a királyhoz, ő megkérdezte tőlük: Miért tértetek vissza? ⁶Azok így feleltek neki: Egy férfi jött velünk szembe, és ezt mondta nekünk: Menjetek, térjete vissza a királyhoz, aki elküldött benneteket, és így szóljatok hozzá: Ezt mondja az ÚR: Talán nincs Isten Izraelben, hogy te Baalzebúhoz, Ekrón istenéhez küldesz, hogy megkérdezd őt? Ezért nem kelsz föl többé abból az ágyból, amelyben fekszel, hanem meg fogsz halni! ⁷Ő megkérdezte tőlük: Milyen volt annak a férfinak a külseje, aki szembejött veletek, és ezeket mondta nektek? ⁸Azok így feleltek neki: Szőrből készült ruha volt rajta, és bőrvön övezte a derekát. A király ezt mondta: A tisbei Illés volt az.

⁹Ekkor elküldte Illéshez az egyik parancsnokát ötven emberével. Ez fölment hozzá – mert Illés a hegy tetején tartózkodott –, és ezt mondta neki: Isten embere! A király azt parancsolja, hogy gyere le! ¹⁰Illés így felelt a parancsnoknak: Ha én az Isten embere vagyok, csapjon le tűz az égből, és emésszen meg téged ötven embereddal együtt! Ekkor tűz csapott le az égből, és megemésztette őt ötven emberével együtt. ¹¹A király elküldte hozzá egy másik parancsnokát is ötven emberével, aki ezt mondta neki: Isten embere! Azt üzeni a király, hogy azonnal gyere le! ¹²De Illés így felelt nekik: Ha én az Isten embere vagyok, csapjon le tűz az égből, és emésszen meg téged ötven embereddal együtt! Ekkor Isten tüze lecsapott az égből, és megemésztette őt ötven emberével együtt. ¹³Még egy harmadik parancsnokát is elküldte ötven emberével együtt. A harmadik parancsnok azonban alighogy fölért, térdre rogyott Illés előtt, és így könyörgött hozzá: Isten embere! Kérlek, kíméld meg az életem és ötven szolgáltnak az életét! ¹⁴Lásd, tűz csapott le az égből, és megemésztette az előbbi két parancsnokot és azok ötven emberét. De most kíméld meg az életem!

¹⁵Ekkor az ÚR angyala így szólt Illéshez: Menj el vele, ne félj tőle! Elindult tehát, és elment vele a királyhoz. ¹⁶Így szólt hozzá: Ezt mondja az ÚR: Mivel követeket küldtél, hogy megkérdezd Baalzebúbot, Ekrón istenét, mintha Izraelben nem volna Isten, akinek az igéjét megkérdezhethéd, azért nem kelsz föl az ágyból, amelyben fekszel, hanem meg fogsz halni! ¹⁷Meg is halt az ÚR igéje szerint, amelyet Illés mondott. Mivel neki nem volt fia, utána Jórám lett a király, a júdai Jórám királynak, Jósáfát fiának a második évében. ¹⁸Ahazjá egyéb dolgai, amelyeket véghezvitt, meg vannak írva az Izrael királyainak történetéről szóló könyvben.

2

Isten magához ragadja Illést

¹Amikor az ÚR Illést forgószelelben az égbe akarta ragadni, Illés és Elizeus elment Gilgálból.

²Illés ezt mondta Elizeusnak: Maradj itt, mert engem Bételbe küldött az ÚR. De Elizeus így felelt: Az élő Úrra és az életemre mondom, hogy nem hagylak el! Elmentek tehát Bételbe. ³A bételi prófétatanítványok odamentek Elizeushoz, és ezt mondták neki: Tudod-e, hogy az ÚR ma elragadja mellőled uradat? Ő így felelt: Én is tudom, de hallgassatok! ⁴Akkor ezt mondta neki Illés: Maradj itt, Elizeus, mert engem Jerikóba küldött az ÚR. Ő azonban így felelt: Az élő Úrra és az életemre mondom, hogy nem hagylak el! Megérkeztek hát Jerikóba. ⁵A jerikói

prófétatanítványok odaléptek Elizeushoz, és ezt mondták neki: Tudod-e, hogy az ÚR ma elragadja mellőled uradat? Ő így felelt: Én is tudom, de hallgassatok! ⁶Azután ezt mondta neki Illés: Maradj itt, mert az ÚR a Jordánhoz küldött engem. Ő így felelt: Az élő ÚRra és az életemre mondom, hogy nem hagylak el! Így hát együtt, ketten mentek tovább. ⁷Velük ment ötven profétatanítvány is, és amikor ők ketten megálltak a Jordánnál, tőlük távolabb azok is megálltak. ⁸Illés fogta a palástját, összegöngyölte, és ráütött vele a vízre, mire az kettévált, ők pedig mindketten szárazon mentek át rajta.

⁹Amikor átértek, Illés ezt mondta Elizeusnak: Kérj valamit, megteszem, mielőtt elragadtatom tőled. Elizeus így felelt: Jusson nekem kétszeres rész a benned munkálkodó lélekből! ¹⁰Ő erre így felelt: Nehezet kértél. Ha látsz engem, amikor elragadtatom tőled, akkor úgy lesz; de ha nem, akkor nem lesz úgy. ¹¹Amikor azután beszélgetve továbbmentek, hirtelen egy tüzes harci kocsi jelent meg tüzes lovakkal, és elválasztotta őket egymástól. Így ment föl Illés forgószélben az égbe. ¹²Elizeus látta ezt, és így kiáltozott: Atyám, atyám, Izráel harci kocsija és annak hajtója! Azután nem látta őt többé. Ekkor megragadta a ruháját, és két darabra tépte. ¹³Majd fölemelte Illés leesett palástját, és megint odaállt a Jordán partjára. ¹⁴Fogta Illés leesett palástját, ráütött vele a vízre, és így szólt: Hol van az ÚR, Illés Istene, hol van ő? Amikor ráütött a vízre, az kettévált, Elizeus pedig átment rajta. ¹⁵Látták ezt a jerikói profétatanítványok, akik átellenben voltak, és ezt mondták: Az Illésben munkálkodó lélek Elizeusra szállt! És eléje menve a földre borultak előtte. ¹⁶Majd ezt mondták neki: Van itt a te szolgálid között ötven ember, bátor férfiak: hadd menjenek el megkeresni uradat, hátha az ÚR lelke ragadta el, és letette valamelyik hegyre vagy völgybe. De ő így felelt: Ne küldjete senkit! ¹⁷Addig-addig unszolták azonban, míg végül azt mondta: Hát küldjete! El is küldték az ötven embert; azok három napig keresték, de nem találták meg. ¹⁸Visszatértek azért hozzá, mert még Jerikóban tartózkodott. Ő így szólt hozzájuk: Mondtam nektek, hogy ne menjete.

Elizeus első csodái

¹⁹Egyszer a városbeliek ezt mondták Elizeusnak: Uram, magad is látod, hogy ez a város jó lakóhely, de a vize rossz, és a földje terméketlen. ²⁰Erre ő így felelt: Hozzatok ide egy új tálat, és tegyetek bele sót! Oda is vitték neki. ²¹Ő pedig kiment a víz forrásához, sót dobott bele, és ezt mondta: Így szól az ÚR: Meggyógyítom ezt a vizet, nem okoz többé halált és terméketlenséget. ²²És a víz meggyógyult, így van ez még ma is, Elizeus szava szerint, amelyet kimondott.

²³Onnan azután elment Bételbe. Miközben fölfelé ment az úton, kisfiúk jöttek ki a városból, és így csúfolták őt: Menj föl, kopasz! Menj föl, kopasz! ²⁴Ő azonban hátrafordult, rájuk nézett, és megátkozta őket az ÚR nevében. Ekkor két nöstény medve jött ki az erdőből, és szétszaggatott közülük negyvenkét gyermeket. ²⁵Innen fölment a Karmel-hegyre, onnan pedig visszatért Samáriába.

3

Jórám háborúja Móáb ellen

¹Jórám, Aháb fia Jósáfátnak, Júda királyának a tizennyolcadik évében lett Izráel királya Samáriában, és tizenkét évig uralkodott. ²Azt tette, amit rossznak lát az ÚR, bár nem annyira, mint apja és anyja, mert eltávolította Baal szent oszlopát, amelyet apja készíttetett. ³De ragaszkodott Jeroboámnak, Nebát fiának a vétkéhez, aki vétekbe vitte Izráelt, nem tágított attól.

⁴Mésa, Móáb királya juhtenyésztéssel foglalkozott, és Izráel királyának százezer hízott bárányt meg százezer kost kellett szállítania gyapjastul. ⁵De amikor Aháb meghalt, Móáb királya fellázadt Izráel királya ellen. ⁶Jórám király ezért egy kitűzött napon kivonult Samáriából, és számba vette egész Izráelt, ⁷majd ezt az üzenetet küldte Jósáfátnak, Júda királyának: Móáb királya fellázadt ellenem. Eljössz-e velem harcolni Móáb ellen? Ő így

felelt: Elmegyek én éppúgy, mint te, az én népem éppúgy, mint a te néped, az én lovaim éppúgy, mint a te lovaidd. ⁸Majd megkérdezte: Melyik úton vonuljunk föl? Ő így felelt: Edóm pusztáján át.

⁹Elment tehát Izráel királya, Júda királya és Edóm királya. Már hét napja bolyongtak az úton, és nem volt vize a seregnek, sem az utánuk hajtott állatoknak. ¹⁰Akkor ezt mondta Izráel királya: Hát azért hívta össze az ÚR ezt a három királyt, hogy Móáb kezébe adja őket? ¹¹De Jósáfát így szólt: Nincs itt az Úrnak egy prófétája, aki által megkérdezhethetnénk az URat? Izráel királyának egyik embere így válaszolt: Itt van Elizeus, Sáfát fia, aki Illés tanítványa volt. ¹²Jósáfát így szólt: Valóban az ÚR igéje szól rajta keresztül. Elment tehát hozzá Izráel királya és Jósáfát, meg Edóm királya. ¹³Elizeus azonban ezt mondta Izráel királyának: Semmi közünk sincs egymáshoz. Eredj apád prófétáihoz, meg anyád prófétáihoz! De Izráel királya így szólt hozzá: Ne mondd ezt! Hiszen az ÚR hívta össze ezt a három királyt, hogy Móáb kezébe adja őket. ¹⁴Elizeus így felelt: A Seregek élő URára mondom, akinek a szolgálatában állok, hogy ha nem nézném Jósáfátnak, Júda királyának a személyét, rád sem néznék, észre sem vennének! ¹⁵De most hozzatok ide egy lantost! Amikor a lantos játszani kezdett, az ÚR keze megérintette a prófétát. ¹⁶Így szólt: Ezt mondja az ÚR: Csináljatok sok gödröt ebben a patakmederben. ¹⁷Mert ezt mondja az ÚR: Nem láttok szelet, nem láttok esőt, mégis megtelik ez a patakmeder vízzel, és ihattok ti is, a nyájaitok meg a málhás állatok is. ¹⁸De ez csekélység az Úrnak. Ő még Móábot is a kezetekbe adja. ¹⁹Leverték minden megerősített és egyéb fontos várost. Kivágtok minden termő fát, betömtök minden forrást, és kövekkel tesztek tönkre minden jó szántóföldet! ²⁰Történt másnap reggel, az ételáldozat idején, hogy egyszerre csak víz áradt Edóm felől, és megtelt az a vidék vízzel.

²¹Amikor meghallotta egész Móáb, hogy harcba vonultak ellenük ezek a királyok, fegyverbe szólítottak minden fegyverfogható embert, sőt még az idősebbeket is, és fölálltak a határon. ²²Reggel amikor fölkeltek, a nap rásütött a vízre, és a móábiak vörösleni látták maguk előtt a vizet, mint a vért. ²³Akkor ezt mondták: Ez vér! Bizonyosan egymásra támadtak a királyok, és leverték egymást. Most tehát zsákmányra, Móáb! ²⁴De amikor odaértek Izráel táborához, megindult Izráel, megverte a móábiakat, és azok megfutamodtak előlük. De utánuk nyomultak, és szétverték a móábiakat. ²⁵A városokat lerombolták, a jó szántóföldeket mind teledobálták kövel, minden forrást betömték, és minden termő fát kivágtak. Csupán Kír-Hareset kőfalai maradtak épek, de azt is körülvették és lötték a parittyások. ²⁶Amikor Móáb királya látta, hogy nem bírja tovább a harcot, maga mellé vett hétszáz kardforgató embert, hogy keresztültörjenek Edóm királyánál, de nem tudtak. ²⁷Akkor fogta elsőszülött fiát, aki öutána lett volna a király, és feláldozta égőáldozatként a várfalon. Emiatt olyan nagy felháborodás támadt Izráelben, hogy fölkerelkedtek és visszatértek hazájukba.

4

Elizeus csodája az olajjal

¹Egyszer egy prófétatanítvány felesége így kiáltott Elizeushoz: Férjem, a te szolgád meghalt; és te is tudod, hogy a te szolgád félté az URat. Most eljött a hitelező, hogy elvigye magával a két gyermekemet rabszolgának. ²Elizeus megkérdezte tőle: Mit tehetek érted? Mondd meg nekem, mi van a házában? Az asszony így felelt: Nincsen egyéb a te szolgálóleányod házában, csak egy korsó olaj. ³Elizeus ezt mondta: Menj, kérj kölcsön edényeket az utcában minden szomszédodtól, üres edényeket, de ne keveset. ⁴Azután menj haza, zárd be magad és fiaid mögött az ajtót, és tölts ezekbe az edényekbe! Amelyik megtelt, tedd félre! ⁵Az asszony elment, és bezárta maga és fiai mögött az ajtót. Azok eléje rakták az edényeket, ő pedig töltögetett. ⁶Amikor megteltek az edények, ezt mondta az egyik fiának: Tégy elem még egy edényt! De az így felelt neki: Nincs több edény. Ezután nem folyt több olaj. ⁷Az asszony elment az Isten emberéhez, és elbeszélte ezt. Ő pedig így szólt: Eredj, add el az olajat, és fizesd ki az adósságodat. Ami pedig megmarad, abból élj a fiaiddal együtt!

Elizeus és a súnémi asszony fia

⁸Egyszer Elizeus elment Súnémbe. Volt ott egy jómódú asszony, aki marasztalni szokta őt, hogy ott egyék. Ezért ahányszor csak arra járt, betért hozzá enni. ⁹Az asszony így szólt a férjéhez: Nézd csak, én tudom, hogy Isten szent embere az, aki mindig betér hozzánk. ¹⁰Építsünk neki egy kis felső szobát, tegyünk bele neki ágyat, asztalt, széket és mécesest, hogy ott szálljon meg, amikor hozzánk jön! ¹¹Történt egyszer, hogy odaérkezett Elizeus, megszállt a felső szobában, és lefeküdt ott. ¹²Majd ezt mondta Géhazinak, a szolgájának: Hívd ide ezt a súnémi asszonyt! Az odahívta az asszonyt, aki megállt előtte. ¹³Még ezt is mondta a szolgájának: Mondd meg neki: Látom, hogy milyen figyelmesen gondoskodsz rólunk. Mit tehettek érted? Nincs-e valami, amiről szót válthatnék az érdekedben a királlyal vagy a hadseregparancsnokkal? De ő így felelt: Hiszen itt lakom, a saját népem körében. ¹⁴Elizeus ezt mondta: Mégis mit tehették érted? Géhazi közbeszólt: Hiszen nincs fia, a férje meg öreg. ¹⁵Elizeus így szólt: Hívd ide az asszonyt! Amikor odahívta, az megállt az ajtóban. ¹⁶Elizeus így szólt: Egy év múlva fiút ölelsz. Az asszony így felelt: Ugyan, uram, Isten embere, ne ámítsd a te szolgálóleányodat! ¹⁷De teherbe esett az asszony, és egy év múlva fiút szült – abban az időben, amelyet Elizeus megmondott neki.

¹⁸Amikor nagyobb lett a gyermek, kiment egyszer az apja után az aratókhoz. ¹⁹Egyszer csak azt mondta az apjának: Jaj a fejem, a fejem! Az apja megparancsolta a szolgájának, hogy vigye el az anyjához. ²⁰Az föl is vette, és elvitte az anyjához; ott üldögélt az ölében délig, akkor aztán meghalt. ²¹Az anyja fölment, és lefektette Isten emberének az ágyára, rázárta az ajtót, és elment. ²²Odahívta a férjét, és így szólt: Küldj ide egy szolgát meg egy szamarat, hadd siessek el az Isten emberéhez, aztán visszatérek. ²³De az megkérdezte: Miért mégy ma hozzá? Hiszen nincs sem újhoid, sem szombat! Az asszony így szólt: Hagyj békén! ²⁴És fölnyergelte a szamarat, majd ezt mondta a szolgájának: Hajtsd gyorsan az állatot, és ne akadályozz a vágatásban, amíg nem szólok neked! ²⁵Elment tehát, és megérkezett Isten emberéhez a Karmel-hegyre. Amikor Isten embere távolról meglátta őt, így szólt Géhazihoz, a szolgájához: Nézd csak, az ott a súnémi asszony! ²⁶Fuss eléje, és kérdezd meg, hogy jól van-e ő, jól van-e a férje, és jól van-e a gyermeke? Az asszony így felelt: Jól! ²⁷De amikor odaért az Isten emberéhez a hegyre, átkarolta a lábát. Géhazi odalépett, hogy félretaszítsa, de az Isten embere így szólt: Ne bánts, hiszen el van keseredve, és az Úr eltítkolta előlem, nem jelentette ki ezt nekem. ²⁸Az asszony ezt mondta: Uram, talán én kértem fiút? Nem azt mondtam, hogy ne hitegess engem?! ²⁹Akkor Elizeus így szólt Géhazihoz: Övezd fel a derekadat, vedd kezedbe a botomat, és indulj! Ha valakivel találkozol, ne köszönj neki, és ha neked köszönnek, ne válaszolj! Tedd a botomat a fiú arcára! ³⁰De a fiú anyja így szólt: Az élő Úrra és az életemre mondom, hogy nem hagylak itt! Elindult tehát Elizeus, és ment az asszony után.

³¹Géhazi már előttük odaért, és a botot a fiú arcára tette, de az nem szólt és nem mutatott életjelet. Visszatért tehát Elizeushoz, és jelentette neki, hogy nem ébredt fel a fiú. ³²Ekkor Elizeus bement a házba, ahol a fiú holtan feküdt az ágyán. ³³Bement, bezárta kettőjük mögött az ajtót, és imádkozott az Úrhoz. ³⁴Majd fellépett az ágyra, ráfeküdt a gyermekre, és rátette száját a szájára, szemét a szemére, tenyerét a tenyerére. Ahogy így ráhajolt, fölmelegedett a gyermek teste. ³⁵Azután egy darabig föl-alá járkált a házban, majd ismét odalépett, és ráhajolt. Ekkor a fiú tüszentett hétszer egymásután, és felnyitotta a szemét. ³⁶Ő pedig odahívta Géhazit, és azt mondta: Hívd ide a súnémi asszonyt! Az odahívta, és amikor odament hozzá, így szólt: Viheted a fiadat. ³⁷Az asszony odament, a lába elé vetette magát, és a földre borult. Azután fogta a fiát és kiment.

Elizeus csodái az éhínség idején

³⁸Amikor Elizeus visszatért Gilgálba, éhínség volt az országban. A prófétatanítványok ott ültek előtte, ő pedig így szólt a szolgálójához: Tedd föl a nagy fazekat, és főzz valami főzeléket a prófétatanítványoknak! ³⁹Egyikük kiment a mezőre, hogy valamilyen zöldségfélét szedjen. Talált is a mezőn egy indás növényt, és teleszedte a ruháját vadtükkkel. Hazaérve belevagdalta a fazékba főzeléknek, mert nem tudták, mi az. ⁴⁰Azután szedtek belőle a férfiaknak, hogy egyenek. De amikor belekóstoltak a főzelékbe, így kiáltottak föl: Halál van a fazékban, Isten embere! És nem tudták megenni. ⁴¹Akkor ő ezt mondta: Hozzatok lisztet! Beleszórta azt a fazékba, és így szólt: Szedjétek a népnek, hadd egyenek! Akkor már semmi ártalmas nem volt a fazékban.

⁴²Egyszer egy ember jött Baal-Sálisából, és hozott az Isten emberének első termésből készült kenyereket: húsz árpakenyeret meg friss gabonát a tarisznyájában. Elizeus ezt mondta: Add oda a népnek, hadd egyenek! ⁴³A szolgálója azonban így szólt: Hogyan adjam ezt oda száz embernek? De ő így felelt: Csak add oda a népnek, hadd egyenek! Mert ezt mondja az ÚR: Enni fognak, és még marad is! ⁴⁴Odaadta tehát nekik; azok pedig ettek, és még hagytak is belőle, ahogyan megmondta az ÚR.

5

Elizeus meggyógyítja Naamánt

¹Naamán, Arám királyának hadseregparancsnoka nagyra becsült ember volt ura előtt, és tekintélyes, mert általa szabadította meg az ÚR Arámot. Ez a férfi erős vitéz volt, de bélpoklos lett. ²Egyszer kivonult néhány arám rablócsapat, és foglyul ejtettek Izráel országából egy kisleányt, aki Naamán feleségének lett a szolgálóleánya. ³Ez így szólt úrnőjéhez: Bárcsak eljutna az én uram a samáriai prófétához, az majd meggyógyítaná a bélpoklosságából.

⁴Naamán erre ura elé járult, és elmondta, hogy mit beszélt az Izráel országából való leány.

⁵Arám királya ezt mondta: Menj csak el, én meg küldök egy levelet Izráel királyának. El is ment Naamán, és vitt magával tíz talentum ezüstöt, hatezer aranyat meg tíz rend ruhát.

⁶Átadta a levelet is Izráel királyának, amely így szólt: Most, amikor ez a levél hozzád érkezik, kérlek, hogy gyógyítsd meg bélpoklosságából szolgálmat, Naamánt, akit hozzád küldtem!

⁷Amikor Izráel királya fölolvasta a levelet, megszagatta a ruháját, és ezt mondta: Hát Isten vagyok én, aki megölhet és életre kelthet, hogy ideküld ez énhozzám egy embert, hogy meggyógyítsam bélpoklosságából?! Értsétek meg, lássátok be, hogy csak ürügyet keres ellenem!

⁸Amikor Elizeus, Isten embere meghallotta, hogy Izráel királya megszagatta a ruháját, ilyen üzenetet küldött a királynak: Miért szaggattad meg a ruhádat? Jöjjön ide hozzám az az ember, és majd megtudja, hogy van prófétája Izráelnek! ⁹Ezért Naamán elment lovaival és kocsijával, és megállt Elizeus házában a bejáratánál. ¹⁰Elizeus egy követet küldött hozzá ezzel az üzenettel: Menj, és fürödj meg hétszer a Jordánban, akkor újra megtisztul a tested!

¹¹Naamán azonban megharagudott, elment, és így szólt: Én azt gondoltam, hogy majd kijön, elém áll, és segítségül hívja Istenének, az Úrnak a nevét, azután végighúzza kezét a beteg helyen, és kigyógyít a bélpoklosságból. ¹²Hát nem többet érnek-e Damaszkusz folyói, az Abáná és a Parpar Izráel minden vizénél? Megfürödhetnék azokban is, hogy megtisztuljak! Azzal megfordult, és haragosan távozott. ¹³Szolgái azonban odamentek, és így szóltak hozzá: Atyám, ha a prófeta valami nagy dolgot parancsolt volna, azt megtennéd, ugye? Mennyivel inkább megteheted, amikor csak azt mondta, hogy fürödj meg, és megtisztulsz. ¹⁴Lement tehát, és megmerítkezett hétszer a Jordánban az Isten emberének a kívánsága szerint. Akkor újra tiszta lett a teste, akár egy újszülött gyermeké.

¹⁵Ezután Naamán visszatért egész kíséretével az Isten emberéhez, bement, megállt előtte, és ezt mondta: Most már tudom, hogy nincs máshol Isten az egész földön, csak Izráelben. Most azért fogadj el ajándékot a te szolgálótól! ¹⁶De ő így felelt: Az élő Úrra

mondom, akinek a szolgálatában állok, hogy nem fogadok el semmit! Bár unszolta, hogy fogadja el, ő hajthatatlan maradt. ¹⁷Akkor ezt mondta Naamán: Ha nem is fogadod el, hadd kapjon a te szolgád annyi földet, amennyit egy pár öszvér elbír. Mert nem készít többé a te szolgád sem égőáldozatot, sem véresáldozatot más istennek, csak az Úrnak! ¹⁸Csak azt az egy dolgot engedje meg az ÚR a te szolgádnak, hogy amikor az én uram bemegy Rimmón templomába, hogy ott leboruljon, és ha az én kezemre támaszkodik, én is leborulhassak Rimmón templomában. Azt, hogy én leborulok Rimmón templomában, bocsássa meg az ÚR a te szolgádnak! ¹⁹Ő így felelt neki: Menj el békével!

Géhazi kapzsisága és bűnhődése

Még nem jutott messzire Naamán, ²⁰amikor Géhazi, Elizeusnak, Isten emberének a szolgája ezt gondolta: Lám, az én uram kíméletes volt ehhez az arámi Naamánhoz, és nem fogadta el tőle, amit hozott. Az élő Úrra mondom, hogy utánafutok, és szerzek tőle valamit! ²¹Utána is eredt Géhazi Naamának. Amikor Naamán meglátta, hogy fut utána, leugrott a kocsijáról, elébe ment, és ezt kérdezte: Jól vagytok? ²²Az így felelt: Jól. De az én uram ezt az üzenetet küldi: Éppen most érkezett hozzám két prófétatanítvány Efraim hegyvidékéről. Adj nekik egy talentum ezüstöt és két rend ruhát! ²³Naamán ezt mondta: Kérlek, fogadj el két talentumot! Így unszolta őt. Majd bekötött két talentum ezüstöt két zsákba, és két rend ruhával együtt odaadta két szolgájának, azok vitték Géhazi előtt. ²⁴Amikor elértek a dombhoz, kivette a kezükből, és elhelyezte egy házban. Az embereket pedig elküldte, és azok elmentek. ²⁵Azután bement, és ura elé állt. Elizeus ezt kérdezte: Honnan jössz, Géhazi? Ő így felelt: Nem járt a te szolgád sehol sem. ²⁶De ő ezt mondta neki: Nem igaz! Az én szívem ott járt, amikor az az ember leszállt a kocsiról, és eléd ment. Hát annak az ideje van most, hogy ezüstöt szerezz, és ruhákat, olajfákat és szőlőket, juhokat és marhákat, szolgákat és szolgálóleányokat végy? ²⁷Ragadjon rád és utódaidra Naamán bélpoklossága örökre! És az olyan poklosan ment ki előle, mint a hó.

6

A fejsze feljön a víz tetejére

¹Egyszer azt mondták a prófétatanítványok Elizeusnak: Nézd, szűk nekünk ez a hely itt nálad, ahol lakunk. ²Hadd menjünk el a Jordánhoz; ott mindegyikünk kivág egy szál fát, és készítünk magunknak egy helyet, ahol lakhatunk. Ő ezt mondta: Menjetek! ³De az egyik így szólt: Kérlek, jöjj el te is a szolgálóiddal! Ő így felelt: Elmegyek. ⁴El is ment velük. Amikor megérkeztek a Jordánhoz, vágni kezdték a fákat. ⁵De amikor az egyik kidöntött egy szálfát, a fejsze vasa beleesett a vízbe. Akkor felkiáltott, és ezt mondta: Jaj, uram! Csak kölcsönben volt nálam! ⁶Az Isten embere megkérdezte: Hová esett? Az megmutatta neki a helyet; ő pedig levágott egy darab fát, és odadobta. A fejszevas ekkor feljött a víz tetejére. ⁷Elizeus így szólt: Emeld ki! Az pedig kinyújtotta a kezét, és kivette.

Arám királya üldözi Elizeust

⁸Arám királya háborút indított Izráel ellen. Megbeszélte udvari embereivel, hogy melyik helyen legyen a tábora. ⁹Az Isten embere azonban ezt az üzenetet küldte Izráel királyának: Vigyázz, ne vonulj át ezen a helyen, mert ott állnak lesben az arámok. ¹⁰Izráel királya ekkor embereket küldött arra a helyre, amelyet az Isten embere mondott neki, figyelmeztetve őt, hogy ott vigyázzon magára. Így történt többször is. ¹¹Felháborodott emiatt Arám királya, összehívatta udvari embereit, és ezt mondta nekik: Miért nem jelentitek nekem, hogy ki tart a mieink közül Izráel királyával? ¹²Ekkor az egyik udvari embere így szólt: Senki, uram, királyom! De az Izráelben levő Elizeus próféta megmondja Izráel királyának még azokat a dolgokat is, amelyekről te a hálószobádban beszélsz. ¹³A király ezt parancsolta: Menjetek, és nézzetek utána, hogy hol van, hadd fogassam el! Jelentették neki, hogy most Dótánban van.

¹⁴Akkor lovakat, harci kocsikat és tekintélyes sereget küldött oda. Azok megérkeztek éjjel, és körülvették a várost. ¹⁵Amikor az Isten emberének a szolgája korán felkelt és kiment, a sereg már körülvette a várost lovakkal meg harci kocsikkal. A szolgája így szólt hozzá: Jaj, uram! Mit tegyünk? ¹⁶De ő így felelt: Ne félj, mert többen vannak velünk, mint övelük! ¹⁷Majd Elizeus így imádkozott: Uram, nyisd meg a szemét, hadd lásson! És az ÚR megnyitotta a szolgának a szemét, és az meglátta, hogy tele van a hegy Elizeus körül tüzes lovakkal és harci kocsikkal.

¹⁸Amikor aztán az arámok rárontottak, Elizeus így imádkozott az Úrhoz: Verd meg ezt a népet vaksággal! Meg is verte őket vaksággal, ahogyan Elizeus kérte. ¹⁹Elizeus akkor ezt mondta nekik: Nem ez az az út, és nem ez az a város. Jöjjetek utánam, majd én elvezetlek benneteket ahhoz az emberhez, akit kerestek. És elvezette őket Samáriába. ²⁰Samáriába érve így szólt Elizeus: Uram, nyisd meg a szemüket, hogy lássanak! Az ÚR megnyitotta a szemüket, és akkor látták, hogy Samária közepén vannak. ²¹Amikor Izráel királya meglátta őket, ezt kérdezte Elizeustól: Megölessem-e őket, atyám? ²²Ő így felelt: Ne ölesd meg! Meg szoktad-e öletni azokat, akiket foglyul ejtesz kardoddal vagy íjaddal? Adj nekik kenyeret és vizet, hadd egyenek és igyanak, azután menjenek el urukhoz. ²³Nagy lakomát rendezett tehát nekik, és miután ettek és ittak, elbocsátotta őket. Azok pedig elmentek urukhoz. Nem is jöttek többé arám rablócsapatok Izráel országába.

Éhínség Samáriában

²⁴Történt ezek után, hogy Benhadad, Arám királya összegyűjtötte egész seregét, fölvonult, és ostrom alá vette Samáriát. ²⁵Nagy éhínség támadt Samáriában, mert addig ostromolták, míg egy szamarfej nyolcvan ezüstbe, egy maréknyi galambtrágya pedig öt ezüstbe került.

²⁶Egyszer Izráel királya a várfalon járkált, és egy asszony így kiáltott hozzá: Segíts rajtam, uram, királyom! ²⁷De ő ezt mondta: Ha az ÚR nem segít rajtad, én hogyan segítek? Talán a szérűről vagy a sajtóból? ²⁸Majd megkérdezte tőle a király: Mi bajod van? Erre ő így felelt: Egy asszony ezt mondta nekem: Add ide a fiadat, együk meg ma őt, holnap pedig megesszük az én fiamat. ²⁹Meg is főztük a fiamat, és megettük. Másnap mondtam neki: Add ide a te fiadat, együk meg azt is! Ő azonban elrejtette a fiát. ³⁰A király, hallva az asszony szavait, megszagatta a ruháját, és úgy ment tovább a várfalon. A nép akkor látta, hogy alul zsákruhát visel. ³¹Akkor ezt mondta: Úgy segítsen az Isten most és ezután is, hogy nem marad ma a helyén Elizeusnak, Sáfát fiának a feje!

³²Elizeus a házában ült, és vele voltak a vének. A király előreküldte az egyik emberét, de még mielőtt a követ odaért volna hozzá, ezt mondta Elizeus a véneknek: Látjátok, ez a gyilkos fajzat elküldött valakit, hogy a fejemet vétesse! Ügyeljete, és amikor a követ ideér, zárjátok be az ajtót elötte, és nyomjátok az ajtót vele szemben, mert urának a léptei hallatszanak a nyomában. ³³Még beszélt velük, amikor a követ oda is ért hozzá, és ezt mondta: Látod, ilyen baj származott az Úrtól! Miért várjak még tovább az Úrra?!

7

Elizeus bőséget jövendöl

¹Ekkor így szólt Elizeus: Halljátok meg az Úr igéjét! Ezt mondja az ÚR: Holnap ilyenkor egy szeá finomliszt egy sekelbe, meg két szeá árpa is egy sekelbe fog kerülni Samária kapujában.

²Erre így válaszolt Isten emberének az a tiszt, akinek a kezére szokott támaszkodni a király: Még ha az ÚR megnyitná is az ég csatornáit, ez akkor sem történhetne meg! De ő így felelt: Majd meglátod a saját szemeddel, de nem eszel belőle.

³A kapu bejáratánál volt négy poklos ember, akik ezt mondták egymásnak: Mit ülünk itt, amíg meghalunk? ⁴Ha azt mondanánk, hogy menjünk be a városba: éhínség van a városban, meghalunk ott; de ha itt maradunk, akkor is meghalunk. Gyertek hát, szökjünk át az arámok táborába! Ha életben hagynak bennünket, élünk; ha megölnek, akkor meghalunk.

⁵Alkonyatkor elindultak, hogy az arámok táborába menjenek. De amikor az arámok táborának a széléhez értek, látták, hogy nincs ott senki. ⁶Mert az ÚR azt tette, hogy az arám táborban harci kocsik, lovak és nagy haderő robogását hallották, mire azok ezt mondták egymásnak: Izráel királya bizonyára felbérelte ellenünk a hettiták királyait és Egyiptom királyait, hogy ránk törjenek! ⁷Ezért még alkonyatkor futásnak eredtek, otthagya sátraikat, lovaikat, szamaraikat, a tábort, ahogy volt, és futva mentették az életüket. ⁸Amikor ezek a poklosok a tábor széléhez értek, bementek egy sátorba, ettek-ittak, majd összeszedték onnan az ezüstöt, aranyat meg a ruhákat, azután elmentek, és elrejtették azokat. Egy másik sátorba is bementek, onnan is összeszedtek mindent, azután elmentek, és elrejtették.

⁹Majd ezt mondták egymásnak: Nem helyes, amit teszünk. Ez a nap örömhírnek a napja. Ha hallgatunk és megvárjuk a virradatot, büntetés ér bennünket. Gyertek hát, menjünk és mondjuk el ezt a királyi palotában! ¹⁰Odaérkezve szóltak a város kapuórságának, és jelentették nekik: Bementünk az arám táborba, és láttuk, hogy senki sincs ott, emberi szó sem hallatszik, csak kikötött lovak és szamarak vannak ott, meg a sátrak, ahogyan voltak. ¹¹A kapuőrök telekürtölték a hírral a várost, s végül jelentették a dolgot benn, a királyi palotában. ¹²A király fölkelt éjszaka, és így szólt udvari embereihez: Majd én megmondom nektek, hogy mit tettek velünk az arámok. Tudják, hogy éhezünk, ezért kivonultak a táborból, hogy elrejtőzzenek a mezőn, mert azt gondolják: Ha kijönnek a városból, élve fogjuk el őket, a városba pedig behatolunk. ¹³Egyik udvari embere így válaszolt: Fogjunk öt megmaradt lovat azokból, amelyek még megmaradtak a városban. Mindegy, hogy úgy járnak-e, mint akik még megmaradtak Izráel egész sokaságából, vagy úgy, mint akik elpusztultak Izráel egész sokaságából. Küldjük ki őket, és majd meglátjuk! ¹⁴Fogtak tehát két harci kocsit lovastul, és elküldött a király az arámok tábora után, hogy menjenek el, és nézzék meg. ¹⁵Utánuk is mentek egészen a Jordánig, és látták, hogy az egész út tele van ruhával és fölszereléssel, amiket az arámok sietségükben eldobáltak. Ekkor a kiküldöttek visszatértek, és jelentették ezt a királynak. ¹⁶A nép pedig kitódult, és kifosztotta az arámok táborát. Így történt, hogy egy szeá finomliszt egy sekelbe, és két szeá árpa is egy sekelbe került, az ÚR szava szerint. ¹⁷A király odarendelte a kapuhoz azt a tisztet, akinek a kezére szokott támaszkodni, a nép azonban agyontaposta a kapuban, és meghalt, amint az Isten embere megmondta, amikor a király elment hozzá. ¹⁸Éppen úgy történt, ahogyan Isten embere megmondta a királynak: „Két szeá árpa egy sekelbe, meg egy szeá finomliszt is egy sekelbe fog kerülni Samária kapujában holnap ilyenkor.” ¹⁹Erre válaszolt így a tiszt Isten emberének: Még ha az ÚR megnyitná is az ég csatornáit, ez akkor sem történhet meg! Ő erre így felelt: Majd meglátod a saját szemeddel, de nem eszel belőle! ²⁰Úgy is történt: a nép agyontaposta a kapuban, és meghalt.

8

A súnémi asszony visszakapja örökségét

¹Egyszer Elizeus így szólt ahhoz az asszonyhoz, akinek a fiát életre keltette: Indulj útnak házad népével együtt, és tartózkodj jövevényként ott, ahol lehet, mert az ÚR éhínséget támaszt az országban hét esztendőre, és az már kezdetét is vette. ²Az asszony el is indult, és azt tette, amit az Isten embere mondott. Elment háza népével együtt, és a filiszteusok földjén élt jövevényként hét esztendeig. ³A hetedik esztendő végén visszatért az asszony a filiszteusok földjéről, és elment a királyhoz, hogy segítséget kérjen a háza és mezeje dolgában. ⁴A király éppen Géhazival, Isten emberének a szolgáljával beszélgetett, és ezt mondta: Beszélj el nekem mindazokat a nagy tetteket, amelyeket Elizeus véghezvitt! ⁵Ő éppen arról beszélt a királynak, hogyan keltette életre a holtat, amikor megjelent az az asszony, akinek a fiát életre keltette, hogy segítséget kérjen a királytól háza és mezeje dolgában. Géhazi így szólt: Uram, királyom! Ez az az asszony és ez a fia, akit életre keltett Elizeus. ⁶A király kikérdezte az asszonyt, az pedig elbeszélte neki az ügyét. Ekkor a király egy udvarnokot adott mellé, és elrendelte, hogy

adják vissza mindenét, sőt a mező egész jövedelmét is attól a naptól számítva, amikor elhagyta az országot, egész mostanáig.

Benhadad betegsége és halála

⁷Elizeus ezután elment Damaszkuszba. Benhadad, Arám királya éppen beteg volt. Amikor jelentették neki, hogy az Isten embere odaérkezett, ⁸ezt mondta a király Hazáélnak: Végy magadhoz ajándékot, és menj az Isten embere elé. Kérdeztessd meg vele az URat, hogy felépülök-e ebből a betegségből! ⁹Hazáél tehát eléje ment, vitt magával ajándéku mindenféle damaszkuszi drágaságot, amennyit negyven tevé elbír. Amikor odaért, megállt előtte, és így szólt: Fiad, Benhadad, Arám királya küldött hozzád, hogy megkérdezze, felépül-e ebből a betegségből? ¹⁰Elizeus ezt mondta neki: Menj, és mondd azt neki, hogy bizonyosan felépül. Bár az ÚR velem megláttatta, hogy meg fog halni. ¹¹Akkor az Isten embere mereven maga elé nézett, azután sírva fakadt. ¹²Hazáél megkérdezte: Miért sírsz, uram? Ő így felelt: Mert tudom, hogy milyen veszedelmet hozol Izráel fiaira. Erődjeiket fölperzseled, ifjaikat fegyverrel ölöd meg, csecsemőiket sziklához vágod, és terhes asszonyaikat felhasogatod. ¹³Erre azt mondta Hazáél: Ugyan micsoda a te szolgálád, ez a kutya, hogy ilyen nagy dolgokat vihetnék véghez? De Elizeus így felelt: Megláttatta velem az ÚR, hogy te leszel Arám királya. ¹⁴Elizeustól eltávozva bement urához, aki megkérdezte tőle: Mit mondott neked Elizeus? Ő így felelt: Azt mondta nekem, hogy bizonyosan fölépülsz. ¹⁵Másnap azonban fogott egy takarót, vízbe mártotta és urának az arcára terítette, úgyhogy az meghalt. Utána Hazáél lett a király.

Jórám Júda királya (Vö. 2Kron 21,5–11)

¹⁶Jórámnak, Aháb fiának, Izráel királyának ötödik évében, amikor Júda királya Jósáfát volt, kezdett uralkodni Jórám, Jósáfátnak, Júda királyának a fia. ¹⁷Harminckét éves volt, amikor király lett, és nyolc évig uralkodott Jeruzsálemben. ¹⁸Izráel királyainak az útján járt, ugyanúgy élt, mint Aháb háza népe, mert Aháb leánya volt a felesége. Azt tette, amit rossznak lát az ÚR. ¹⁹De az ÚR nem akarta elpusztítani Júdát szolgáljéért, Dávidért, mert megígérte neki, hogy mécseset ad neki és fiainak mindenkor.

²⁰Az ő idejében pártoltak el az edómiak Júdától, és királyt választottak maguknak. ²¹Ezért Jórám Cáírba vonult összes harci kocsijával együtt. Éjjel fölkel, átvágta magát az edómiakon, akik bekerítették őt és a harci kocsik parancsnokait, a hadinép pedig otthonába menekült. ²²Így pártoltak el az edómiak Júdától mindmáig. Ugyanebben az időben pártolt el Libná is.

²³Jórám egyéb dolgai és mindaz, amit véghezvitt, meg vannak írva a Júda királyainak történetéről szóló könyvben. ²⁴Azután Jórám pihenni tért őseihez, és eltemették ősei mellé Dávid városában. Utána a fia, Ahazjá lett a király.

Ahazjá Júda királya (Vö. 2Kron 22,1–6)

²⁵Jórámnak, Aháb fiának, Izráel királyának tizenkettedik évében kezdett uralkodni Ahazjá, Jórámnak, Júda királyának a fia. ²⁶Huszonkét éves volt Ahazjá, amikor király lett, és egy évig uralkodott Jeruzsálemben. Anyjának a neve Ataljá volt, Omrinak, Izráel királyának az unokája. ²⁷Ő is Aháb házának az útján járt, és azt tette, amit rossznak lát az ÚR, éppúgy, mint Aháb háza, mert Ahábnak a veje volt. ²⁸Jórámmal, Aháb fiával együtt háborút viselt Hazáél, Arám királya ellen Rámót-Gileádeért, de az arámok megsebesítették Jórámot. ²⁹Ezért Jórám király visszatért Jezréelbe, hogy kigyógyíttassa magát a sebekből, amelyeket az arámok ejtettek rajta Rámában, amikor Hazáél, Arám királya ellen harcolt. Ahazjá, Jórám fia, Júda királya pedig elment, hogy meglátogassa Jórámot, Aháb fiát Jezréelben, mert beteg volt.

9

Jéhu pártütése

¹Elizeus próféta magához hívott egy prófétatanítványt, és ezt mondta neki: Övezd fel derekadat, vedd kezedbe ezt az olajoskorsót, és menj el Rámót-Gileádba! ²Amikor odaérsz, keresd meg Jéhút, Jósáfát fiát, Nimsí unokáját. Menj oda, hívasd ki a társai közül, és vezesd be a legbelső szobába! ³Azután fogd az olajoskorsót, önts olajat a fejére, és mondd: Így szól az ÚR: Fölkentelek téged Izráel királyává! Azután nyisd ki az ajtót, és fuss el, ne késlekedj!

⁴El is ment az ifjú, az ifjú próféta Rámót-Gileádba. ⁵Amikor odaért, a haderő parancsnokai éppen együtt voltak. Ő így szólt: Beszédem van veled, parancsnok! Jéhu megkérdezte: Melyikünkkel? Ő így felelt: Teveled, parancsnok! ⁶Ekkor fölkelt, és bement a házba, amaz pedig olajat öntött a fejére, és ezt mondta neki: Így szól az ÚR, Izráel Istene: Fölkentelek téged az ÚR népének, Izráelnek a királyává! ⁷Irtsd ki a te urad, Aháb háza népét! Így állok bosszút Jezábelen szolgálóimnak, a prófétáknak a véérért és az ÚR minden szolgájának a véérért. ⁸Elpusztul Aháb egész háza népe, mert kiirtom Izráelből Aháb férfiutódait, apraját-nagyját. ⁹Olyanná teszem Aháb házát, mint Jeroboámnak, Nebát fiának a házát, meg Baasának, Ahijjá fiának a házát. ¹⁰Jezábelt pedig a kutyák eszik meg a jezréeli birtokán, és nem fogják eltemetni! Ezután kinyitotta az ajtót, és elfutott.

¹¹Amikor Jéhu kiment urának embereihez, azok megkérdezték tőle: Rendben van minden? Mit akart tőled ez a bolond? Ő így felelt nekik: Ti is ismeritek az ilyen fecsegőket. ¹²De ők azt mondták: Ne beszélj mellé, mondd csak el nekünk! Erre ő ezt mondta: Ilyesfélét mondott nekem: Így szól az ÚR: Fölkentelek téged Izráel királyává! ¹³Akkor mindnyájan sietve fogták a ruhájukat, leterítették elé a lépcsőre, azután megfújták a kürtöket, és ezt kiáltották: Jéhu a király! ¹⁴Így szőtt összeesküvést Jéhu, Jósáfát fia, Nimsí unokája Jórám ellen. Jórám egész Izráellel együtt Rámót-Gileádot védte Hazáéllal, Arám királyával szemben. ¹⁵Majd visszatért Jórám király, hogy Jezeélben gyógyíttassa magát az azokból a sebektől, amelyeket az arámok ejtettek rajta, amikor Hazáél, Arám királya ellen harcolt. Jéhu pedig ezt mondta: Ha velem vagytok, egyetlen szökevény sem juthat ki a városból, nehogy hírt vigyen Jezeélbe!

Jórám és Ahazjá meggyilkolása

¹⁶Ekkor Jéhu harci kocsijára szállt, és elment Jezeélbe, mert ott feküdt Jórám. Ahazjá, Júda királya is odament, hogy meglátogassa Jórámot. ¹⁷A Jezeél tornyában álló őrszem meglátta Jéhu közeledő csapatát, és így kiáltott: Egy csapatot látok! Jórám ezt parancsolta: Keríts egy lovas, küldd eléjük, hogy kérdezze meg, békés-e a szándékuk! ¹⁸A lovas elébe ment, és ezt mondta: Azt kérdezi a király, hogy békés-e a szándékotok? Jéhu így felelt: Mit törödsz te a békés szándékkal? Állj mögém! Az őrszem jelentette, hogy a küldött odaért hozzájuk, de nem tért vissza. ¹⁹Elküldött akkor egy másik lovas. Amikor odaért hozzájuk, az is ezt mondta: Azt kérdezi a király, hogy békés-e a szándékotok? Jéhu így felelt: Mit törödsz te a békés szándékkal? Állj mögém! ²⁰Az őrszem jelentette: Ez is odaért hozzájuk, de nem tért vissza. De aki jön, az úgy hajt, ahogyan Jéhu, Nimsí unokája szokott; éppolyan eszeveszetten hajt.

²¹Akkor Jórám megparancsolta, hogy fogjanak be. Amikor befogtak a harci kocsijába, kivonult Jórám, Izráel királya és Ahazjá, Júda királya, mindegyik a maga harci kocsiján. Kivonultak Jéhu elé, és a jezeéli Nábót birtokán találkoztak vele. ²²Amikor Jórám meglátta Jéhút, ezt kérdezte: Békés-e a szándékod, Jéhu? De ő így felelt: Hogy lehetne békés, amíg anyádnak, Jezábelnek paráznsága és sok varázsolgatása tart?! ²³Ekkor Jórám megpróbált elmenekülni. Fordultában még odakiáltotta Ahazjának: Árulás, Ahazjá! ²⁴Jéhu azonban kezébe kapta az íját, és hátra lőtte Jórámot úgy, hogy a szívéen át elöl kijött a nyílveendő, és ő összerogyott a harci kocsiján. ²⁵Jéhu ezt mondta tisztjének, Bidkarnak: Vedd föl, és dobd oda a jezeéli Nábót birtokára! Mert emlékezz vissza, hogy amikor én és te együtt követtük harci

kocsin az apját, Ahábot, ezt a vészes jövendölést jelentette ki róla az ÚR: ²⁶„Bizony láttam, amikor kiontották Nábótnak és fiainak a véré, így szól az ÚR, azért megfizetek neked ezen a birtokon, így szól az ÚR!” Most azért vedd fel, és dobd erre a birtokra, az ÚR szava szerint!

Jezábel bűnhődése

²⁷Amikor Ahazjá, Júda királya ezt látta, megpróbált Bét-Haggán felé elmenekülni, de Jéhu üldözőbe vette, és megparancsolta, hogy őt is öljék meg. Meg is sebesítették a harci kocsiján a Gúr-hágónál, Jibleám mellett. Elmenekült Megiddóba, de ott meghalt. ²⁸Emberei elvitték harci kocsiján Jeruzsálembe, és eltemették sírjába ősei mellé, Dávid városában. ²⁹Ahazjá Jórámnak, Aháb fiának tizenegyedik évében lett Júda királya.

³⁰Azután Jéhu megérkezett Jezréelbe. Amikor Jezábel ezt meghallotta, kifestette a szemét, feldíszítette a haját, és úgy ült ki az ablakba. ³¹Amikor Jéhu bement a kapun, Jezábel ezt kérdezte: Békés-e a szándékom, Zimrí, uradnak gyilkosa? ³²Ő pedig fölnézve az ablakra így szólt: Ki az, aki velem tart? Akkor kitekintett két-három udvarnok. ³³Ő megparancsolta: Dobjátok le! Le is dobták, úgyhogy vére a falra fröccsent, meg a lovakra, amelyekkel áthajtott velük rajta. ³⁴Jéhu pedig bement, és miután evett és ivott, ezt mondta: Nézzetek utána ennek az átkozottnak, és temessétek el, mert mégiscsak egy király leánya volt! ³⁵De amikor odamentek, hogy eltemessék, nem találtak belőle mást, csak a koponyáját, a lábait és a két kézfejét. ³⁶Visszatértek, és jelentették neki, mire ő ezt mondta: Az ÚR igéje ez, amelyet kijelentett szolgálja, a tisbei Illés által: „A kutyák eszik meg Jezábel testét a jezréeli birtokon. ³⁷És olyan lesz Jezábel holtteste a jezréeli birtokon, mint a trágya a mezőn; nem mondják meg róla, hogy ez volt Jezábel.”

10

Jéhu megöleti Aháb fiait és párthíveit

¹Ahábnak hetven fia volt Samáriában. Jéhu tehát leveleket írt, és elküldte Samáriába a jezréeli parancsnokokhoz, a vénekhez és Aháb fiainak a nevelőihez. Ez állt a levelekben: ²Most, amikor ez a levél hozzátok érkezik, nálatok vannak uratoknak a fiai, és nálatok vannak a harci kocsik, a lovak és a megerősített város a hadi felszereléssel együtt. ³Szemeljétek ki tehát uratok fiai közül a legjobbat és legbecsületesebbet, ültessétek apja trónjára, és harcoljatok uratok házáért! ⁴Ők azonban rettenetesen megijedtek, és ezt mondták: Hiszen két király sem állhatott meg vele szemben, hogyan állhatnánk meg mi?! ⁵Akkor a palota felügyelője és a városparancsnok, meg a vének és a nevelők ezt az üzenetet küldték Jéhunak: Szolgáid vagyunk, és bármit parancsolsz nekünk, megteesszük. Senkit sem választunk királlyá, tedd azt, amit jónak látsz!

⁶Erre egy második levelet is írt nekik, amelyben ez állt: Ha velem tartotok, és hallgattok a szavamra, akkor vegyétek fejét azoknak a férfiaknak, uratok fiainak, és jöjjetek el hozzám Jezréelbe holnap ilyenkor! A király fiai ugyanis, hetvenen, a város előkelőinél laktak; azok nevelték őket. ⁷Amikor a levél megérkezett hozzájuk, fogták a király fiait, és lemészárolták mind a hetvenet, fejüket kosarakba rakták, és elküldték Jéhunak Jezréelbe. ⁸Amikor a követ megérkezett, és jelentette neki, hogy elhozták a király fiainak a fejét, ezt mondta: Tegyétek ki azokat reggelre két kupacban a kapu bejáratához! ⁹Reggel aztán kiment, odaállt, és ezt mondta az egész népnek: Ti ártatlanok vagytok. Én ütöttem pártot uram ellen, és őt én öltem meg. De ki vágta le mindezeket? ¹⁰Tudjátok meg tehát, hogy semmi sem esik a földre az ÚR igéjéből, amit kijelentett az ÚR Aháb házáról! Az ÚR véghezvitte azt, amit kijelentett szolgálja, Illés által. ¹¹Azután levágta Jéhu mindazokat, akik még megmaradtak Aháb házából Jezréelben, minden tekintélyes és bizalmas emberét, meg a papjait. Senkit sem hagyott elmenekülni. ¹²Majd elindult, és elment Samáriába. Éppen Bét-Éked-Háróímnál járt, ¹³amikor találkozott Jéhu Ahazjának, Júda királyának a testvéreivel. Megkérdezte: Kik vagytok? Ők így feleltek: Ahazjának a testvérei vagyunk, és azért megyünk, hogy köszöntsük

a király fiait meg az anyakirálynő fiait. ¹⁴Jéhu ezt parancsolta: Fogjátok el őket élve! El is fogták őket élve, és lemészárolták őket Bét-Éked kútjánál: negyvenkét férfit. Nem hagyott meg közülük senkit.

Jéhu és Jónádáb megölik a Baal-papokat

¹⁵Onnan továbbmenve összetalálkozott Jónádákkal, Rékáb fiával. Köszöntötte, és azt kérdezte tőle: Olyan őszinte szívvel vagy-e irántam, mint amilyen őszinte szívvel vagyok én teirántad? Jónádáb így felelt: Igen! Ha igen – mondta Jéhu –, add a kezed! Amikor az kezét adott, maga mellé állította a kocsijára. ¹⁶Majd ezt mondta: Gyere velem, és lásd meg, hogyan buzgólkodom az ÚRért. És magával vitte a harci kocsiján. ¹⁷Miután megérkezett Samáriába, levágta Samáriában Aháb minden megmaradt hozzátartozóját, egészen kipusztította őket, az ÚR igéje szerint, amelyet kijelentett Illésnek.

¹⁸Akkor összegyűjtötte Jéhu az egész népet, és ezt mondta nekik: Aháb nem tisztelte eléggé Baalt; Jéhu sokkal jobban akarja tisztelni őt! ¹⁹Most azért hívjátok ide Baal összes prófétáját, összes szolgáját és összes papját! Senki se hiányozzék, mert nagy áldozatot mutatok be Baalnak. Senki sem fog életben maradni, aki hiányzik! Jéhu azonban álnokságból tette ezt, hogy elpusztíthassa Baal tisztelőit. ²⁰Majd ezt mondta Jéhu: Tartsatok szent ünnepet Baal tiszteletére! Ki is hirdették ezt. ²¹Jéhu üzenetet küldött egész Izráelnek, és eljöttek Baal tisztelői mind; nem volt senki, aki el ne jött volna. Azután bementek Baal templomába, úgyhogy Baal temploma zsúfolásig megtelt. ²²Akkor azt mondta a ruhatár felügyelőjének: Hozz ki ruhákat Baal tisztelőinek! Az kihozta nekik a ruhákat. ²³Majd bement Jéhu és Jónádáb, Rékáb fia Baal templomába, és ezt mondta Baal tisztelőinek: Kutassatok, és nézzetek körül, hogy nincs-e itt valaki köztetek az ÚR tisztelői közül. Csak Baal tisztelői lehetnek itt!

²⁴Ezután hozzáfogtak a véresáldozatok és égőáldozatok előkészítéséhez. Jéhu pedig nyolcvan embert helyezett el kívül, és ezt mondta: Aki egyet is elszalaszt azok közül, akiket a kezetekbe juttatok, az életével fizet annak az életéért. ²⁵Amikor befejezte az égőáldozat bemutatását, ezt parancsolta Jéhu a testőröknek és a tiszteknek: Menjetek be, és vágjátok le őket, senki se jöjjön ki közülük! A testőrök és a tisztek kardélre hányták őket, és kidobálták holttestüket, majd behatoltak a Baal-templom belsejébe. ²⁶Kihordták a Baal-templom szent oszlopait, és elégették. ²⁷Ledöntötték a Baalnak szentelt oszlopot, majd lerombolták Baal templomát, és árnyékszékké tették. Így van ez még ma is.

²⁸Így pusztította ki Jéhu Baalt Izráelből. ²⁹De nem tágított Jéhu Jeroboámnak, Nebát fiának a vétkéitől, aki vétekbe vitte Izráelt: az aranyborjúktól, amelyek Bételben és Dánban voltak. ³⁰Az ÚR ezt mondta Jéhúnak: Mivel maradéktalanul véghezvitted azt, amit helyesnek láttam, és mindenben szándékom szerint bántál Aháb házával, azért utódaid négy nemzedéken át ülhetnek majd Izráel trónján. ³¹Jéhu azonban nem vigyázott arra, hogy teljes szívvel az Úrnak, Izráel Istenének a törvénye szerint éljen. Nem tágított Jeroboám vétkéitől, aki vétekbe vitte Izráelt.

Hazáél győzelme Izráelen

³²Abban az időben kezdte az ÚR megcsonkítani Izráelt, mert megverte őket Hazáél Izráel határa mentén mindenütt: ³³a Jordántól napkeletre, Gileád egész földjén a gádiakat, a rúbenieket és a manassébelieket, az Arnón-patak mellett fekvő Aróértől fogva egész Gileádot és Bását.

³⁴Jéhu egyéb dolgai, minden, amit véghezvitt, összes hőstette meg van írva az Izráel királyainak történetéről szóló könyvben. ³⁵Azután Jéhu pihenni tért őseihez, és eltemették Samáriában. Utána a fia, Jóház lett a király. ³⁶Jéhu huszonnyolc esztendeig volt Samáriában Izráel királya.

11

Ataljá királynő Júdában (Vö. 2Krón 22,10–23,21)

¹Amikor Ataljá, Ahazjá anyja látta, hogy meghalt a fia, fogta magát, és kipusztított minden gyermeket, aki a királyi családból származott. ²De Jóseba, Jórám király lánya, Ahazjá húga fogta Jóást, Ahazjá fiát, és kilopta őt a király fiai közül, akiket halálra szántak, és őt meg a dajkáját a hálósobába vitte. Azután elrejtették Ataljá előtt, és így őt nem ölték meg. ³Hat évig rejtegette magánál, az ÚR házában; az országban ez idő alatt Ataljá uralkodott.

⁴A hetedik évben Jójádá magához rendelte a palotaőr- és testőrszázadok parancsnokait, és bevitte őket magával az ÚR házába. Szövetséget kötött velük, és megeskette őket az ÚR házában, majd megmutatta nekik a király fiát. ⁵Azután megparancsolta nekik: Ezt tegyétek: egyharmada azoknak, akik szombaton lépnek szolgálatba, a királyi palotánál álljon őrségen, ⁶egyharmaduk a Szúr-kapuban, egyharmaduk pedig a testőrök mögötti kapuban legyen. Így álljatok őrt a palota körül, a szokásnak megfelelően! ⁷De az a két szakaszotok is, amely szombaton az őrséget átadja, maradjon szolgálatban az ÚR házában, a király mellett.

⁸Vegyétek körül a királyt, legyen mindenkinek kezében a fegyvere; aki pedig a sorok közé be akar hatolni, azt meg kell ölni! A király mellett legyetek, akármerre jár!

⁹A századosok mindenben úgy jártak el, ahogyan Jójádá főpap megparancsolta. Mindegyik maga mellé vette az embereit, a szombaton szolgálatba lépők mellett azokat is, akik szombaton letették a szolgálatot, és bementek Jójádá főpaphoz. ¹⁰A főpap pedig odaadta a századosoknak Dávid király lándzsáit és pajzsait, amelyek az ÚR házában voltak. ¹¹A testőrök fegyverrel a kezükben felálltak a templom jobb oldalától a templom bal oldaláig, az oltárhoz és a templomhoz, és körülvették a királyt. ¹²Akkor Jójádá kivezette a király fiát, és fejére tette a koronát; kezébe adta az uralkodás okmányát, és így királlyá választották, és fölkenték őt. Tapsoltak, és így kiáltoztak: Éljen a király!

Ataljá meggyilkolása

¹³Meghallotta Ataljá a testőrök és a nép lármáját, ezért bement a nép közé az ÚR házába.

¹⁴Amikor látta, hogy a király ott áll az emelvényen, amint szokás, a király körül pedig ott vannak a parancsnokok és a kürtösök, az egész köznép meg örül, és fújja a kürtöket, akkor Ataljá megszagatta a ruháját, és így kiáltozott: Összeesküvés! Összeesküvés!

¹⁵De Jójádá főpap megparancsolta a haderő élén álló századosoknak: Vezessétek ki a sorok között; ha pedig valaki utánamegy, azt öljétek meg fegyverrel! A főpap ugyanis nem akarta, hogy az ÚR házában öljék meg Atalját. ¹⁶Akkor kituszkolták Atalját, és amikor a királyi palota kocsibejáratahoz ért, ott megölték.

¹⁷Jójádá azután szövetséget kötött az ÚR, a király és a nép között arra nézve, hogy az ÚR népe lesznek; ugyanígy a király és a nép között is. ¹⁸Az ország egész népe pedig behatolt Baal templomába, és lerombolta azt. Oltárait és bálványképeit teljesen összezúzták, Mattánt, Baal papját megölték az oltárok előtt. Ezután a főpap felügyelőket rendelt az ÚR házába.

¹⁹Majd maga mellé vette a századosokat, a palotaőrséget, a testőröket és az ország egész népét, és lekísérték a királyt az ÚR házából. A testőrök kapuján keresztül bevonultak a királyi palotába, ő pedig a királyi trónra ült. ²⁰Az ország egész népe örült, a város pedig nyugodt maradt, noha Atalját megölték fegyverrel a királyi palotában.

12

Jóás kijavíttatja a templomot (Vö. 2Krón 24)

¹Jóás hétéves korában lett király. ²Jéhu hetedik évében kezdett uralkodni Jóás, és negyven évig uralkodott Jeruzsálemben. Anyjának a neve Cibjá volt, Beérsebából származott. ³Jóás egész életében azt tette, amit helyesnek lát az ÚR, mivel erre tanította Jójádá főpap. ⁴Csak az áldozóhalmok nem szűntek meg, a nép továbbra is áldozott és tömjénezett az áldozóhalmokon.

⁵Jóás ezt mondta a papoknak: A szent adományokból eredő összes pénzt, amit az ÚR házába visznek, a forgalomban levő pénzt, azt a pénzt, amelyet fejenként rónak ki becslés szerint, továbbá mindazt a pénzt, amit az emberek szívük szerint visznek az ÚR házába, ⁶vegyék magukhoz a papok, mindegyik a maga ismerősétől, azután javíttassák ki a templom rongálódásait, ahol csak ilyen rongálódás található.

⁷De Jóás király huszonharmadik évéig sem javíttatták ki a papok a templom rongálódásait. ⁸Ezért Jóás király hívatta Jójádá főpapot meg a többi papot, és megkérdezte tőlük: Miért nem javíttatjátok ki a templom rongálódásait? Ezután nem tehetitek el ismerőseitek pénzét, hanem oda kell adnotok a templom rongálódásainak javítására. ⁹A papok beleegyeztek, hogy nem teszik el a nép pénzét, de a templom rongálódásait mégsem javíttatták ki.

¹⁰Akkor Jójádá főpap vett egy ládát, a fedelére lyukat fúrt, és odatette az oltár mellé jobb felől, ahol be szoktak menni az ÚR házába. Abba tették az ajtót őrző papok mindazt a pénzt, amit az ÚR házába vittek. ¹¹Mikor aztán látták, hogy sok pénz van a ládában, odament a király kancellárja a főpappal együtt, csomókba kötötték és összeszámolták az ÚR házában talált pénzt. ¹²A lemért pénzt átadták a munkavezetőknek, akik az ÚR házához voltak kirendelve. Azok pedig kiadták az ácsoknak és az építőmestereknek, akik az ÚR házán dolgoztak, ¹³meg a kőműveseknek és a kőfaragóknak, hogy vásároljanak faanyagot és faragott köveket az ÚR háza rongálódásainak a kijavításához, és ami csak szükséges volt a templom javításához. ¹⁴De abból a pénzből, amit az ÚR házába vittek, nem készítették az ÚR háza számára sem ezüsttálat, sem késeket, sem hintőedényeket, sem trombitákat, sem egyéb arany- vagy ezüsttárgyakat, ¹⁵hanem a munkavezetőknek adták oda, hogy javítsák ki abból az ÚR házát. ¹⁶Nem kellett elszámoltatni azokat, akikre rábízták a pénzt, hogy átadják a munkavezetőknek, mert azt hüen kezelték. ¹⁷Csupán a jóvátételi áldozatra és a vétekáldozatra adott pénzt nem vitték be az ÚR házába, ez a papoké volt.

¹⁸Akkoriban vonult fel Hazáél, Arám királya; megtámadta Gátot és elfoglalta. Majd elhatározta Hazáél, hogy Jeruzsálem ellen vonul. ¹⁹Ezért Jóás, Júda királya fogta mindazokat a szent tárgyakat, amelyeket elődei, Jósáfát, Jórám és Ahazjá, Júda királyai adományoztak a templom javára, és a maga szent adományaival, meg az ÚR házában és a királyi palotában a kincstárban található összes arannyal együtt elküldte Hazáélnak, Arám királyának, mire az elvonult Jeruzsálem alól.

²⁰Jóás egyéb dolgai, mindaz, amit véghezvitt, meg van írva a Júda királyainak történetéről szóló könyvben. ²¹Udvari emberei fölkeltek, összeesküvést szöttek ellene, és megölték Jóást Bét-Millónál, amikor Szillába ment. ²²Józákár, Simat fia és Józábád, Sómér fia voltak azok az udvari emberei, akik megölték, és ő meghalt. Ósei mellé temették Dávid városában. Utána a fia, Amacjá lett a király.

13

Jóáház és Jóás uralkodása Izráelben

¹Jóásnak, Ahazjá fiának, Júda királyának huszonharmadik évében lett Izráel királya Jóáház, Jéhú fia Samáriában, tizenhét esztendeig. ²Azt tette, amit rossznak lát az ÚR; követte Jeroboámnak, Nebát fiának a vétkeit, aki vétekbe vitte Izráelt, nem tért el azoktól. ³Ezért fellángolt az ÚR haragja Izráel ellen, és egész uralkodása alatt Hazáélnak, Arám királyának, meg Benhadadnak, Hazáél fiának a kezébe adta őket. ⁴De amikor Jóáház megengesztelte az URat, az ÚR meghallgatta őt, mert látta, hogy Arám királya mennyire sanyargatja Izráelt. ⁵Az ÚR szabadítót adott Izráelnek, úgyhogy kikerültek Arám hatalma alól, és Izráel fiai otthonaikban lakhattak, ahogyan azelőtt. ⁶De mégsem tértek el Jeroboám házában a vétkeiktől, aki vétekbe vitte Izráelt, hanem folytatták azokat. Az Aséra-szobor is ott maradt Samáriában. ⁷Nem maradt Jóáháznak több hadinépe, mint ötven ló, tíz harci kocsi és tízezer gyalogos; mert elpusztította őket Arám királya, és olyanná tette őket, amilyen csépléskor a por.

⁸Jóáház egyéb dolgai, mindaz, amit véghezvitt, és hőstettei meg vannak írva az Izráel királyainak történetéről szóló könyvben. ⁹Azután Jóáház pihenni tért őseihez, és Samáriában temették el. Utána a fia, Jóás lett a király.

¹⁰Jóásnak, Júda királyának a harminchetedik évében lett Izráel királya Jóás, Jóáház fia Samáriában, tizenhat esztendeig. ¹¹Azt tette, amit rossznak lát az ÚR; nem tért el Jeroboámnak, Nebát fiának vétkeiktől, aki vétekbe vitte Izráelt, hanem folytatta azokat.

¹²Jóás egyéb dolgai, mindaz, amit véghezvitt, és hőstettei, amikor háborút viselt Amacjá júdai király ellen, meg vannak írva az Izráel királyainak történetéről szóló könyvben.

¹³Azután Jóás pihenni tért őseihez, és Jeroboám ült a trónjára. Jóást pedig eltemették Samáriában Izráel királyai mellé.

Háború az arámokkal

¹⁴Amikor Elizeus abba a betegségbe esett, amelyben később meghalt, elment hozzá Jóás, Izráel királya; ráborulva sírt, és ezt mondta: Atyám, atyám, Izráel harci kocsija és annak hajtója! ¹⁵Elizeus ezt mondta neki: Fogj íjat és nyilakat! Ő íjat és nyilakat fogott a kezébe.

¹⁶Majd ezt mondta Elizeus Izráel királyának: Feszítsd ki kezedd az íjat! Amikor kifeszítette a kezével, Elizeus rátette kezét a király kezére. ¹⁷Azután ezt mondta: Nyisd ki a keletre néző ablakot! A király kinyitotta. Elizeus ezt mondta: Lőj! Ő pedig lőtt. Akkor így szólt: Az ÚR szabadításának a nyila ez, az Arámtól megszabadító nyíl, mert véglegesen levered majd Arámot Aféknál! ¹⁸Azután ezt mondta: Fogd a nyilakat! Ő kézbe vette azokat. Ekkor így szólt Izráel királyához: Üss a földre! Ő ráütött a földre háromszor, azután megállt. ¹⁹Megharagudott rá ezért az Isten embere, és ezt mondta: Ötször vagy hatszor kellett volna ütnöd, akkor végleg levernéd Arámot! Így azonban csak háromszor vered meg Arámot.

²⁰Azután meghalt Elizeus, és eltemették. A következő esztendőben móábi rablócsapatok törtek be az országba. ²¹Éppen akkor temettek egy embert, de amikor meglátták a rablócsapatot, belökték azt az embert Elizeus sírjába, és elmentek. Az az ember pedig hozzáérve Elizeus teteméhez, életre kelt, és talpra állt.

²²Hazáél, Arám királya sanyargatta Izráelt Jóáház egész idejében. ²³De megkegyelmezett nekik az ÚR, megkönyörült rajtuk, és feljűk fordult az Ábrahámmal, Izsákkal és Jákóbbal kötött szövetségért. Nem akarta őket elpusztítani, és nem vetette el őket maga elöl mindeddig. ²⁴Azután meghalt Hazáél, Arám királya; utána a fia, Benhadad lett a király. ²⁵Akkor Jóás, Jóáház fia visszavette Benhadadtól, Hazáél fiától azokat a városokat, amelyeket háborúban vettek el apjától, Jóáháztól. Háromszor verte meg Arámot Jóás, és visszavette Izráel városait.

14

Amacjá uralkodása Júdában (Vö. 2Krón 25,1–4)

¹Jóásnak, Jóáház fiának, Izráel királyának a második évében lett király Amacjá, Jóásnak, Júda királyának a fia. ²Huszonöt éves volt, amikor uralkodni kezdett, és huszonkilenc évig uralkodott Jeruzsálemben. Anyjának a neve Jóaddán volt, Jeruzsálemből származott. ³Azt tette, amit helyesnek lát az ÚR, bár nem annyira, mint ősatyja, Dávid, hanem mindent csak úgy tett, ahogyan apja, Jóás. ⁴Mert az áldozóhalmok nem szűntek meg, a nép továbbra is ott áldozott és tömjénezett az áldozóhalmokon. ⁵Amikor királyi hatalma megszilárdult, kivégeztette azokat az udvari embereket, akik meggyilkolták apját, a királyt. ⁶De a gyilkosok fiait nem ölette meg, mert így van megírva Mózes törvénykönyvében, amit az ÚR megparancsolt: „Ne kelljen meghalniuk az apáknak a fiakért, a fiaknak se kelljen meghalniuk az apákért; mindenkinek csak a maga vétkéért kelljen meghalnia!” ⁷Levert a Sós-völgyben tízezer edómi embert, Szelát pedig bevette ostrommal, és elnevezte azt Jokteélnak; így hívják azt még ma is.

Amacjá vereséget szenved Izráeltől (Vö. 2Krón 25,17–24)

⁸Akkoriban követeket küldött Amacjá Jóáshoz, Izráel királyához, aki Jóáház fia, Jéhú unokája volt. Ezt üzenté: Gyere, állj ki ellenem egy csatára! ⁹Jóás, Izráel királya ezt a választ küldte Amacjának, Júda királyának: A libánoni bogáncskóró ezt üzenté a libánoni cédrusnak: Add feleségül leányodat a fiamhoz! De arra szaladt egy libánoni vadállat, és eltaposta a bogáncskórót. ¹⁰Mivel te megverted Edómot, felfuvalkodtál. Érd be ezzel a dicsőséggel, és maradj otthon! Miért rohannál veszedbe? Hiszen elesel Júdával együtt! ¹¹De Amacjá nem hallgatott rá. Felvonult hát Jóás, Izráel királya, és megütköztek egymással, ő meg Amacjá, Júda királya, a júdai Bét-Semesnél. ¹²De Júda vereséget szenvedett Izráeltől, és mindenki hazamenekült. ¹³Amacját, Júda királyát, aki Jóás fia, Ahazjá unokája volt, elfogta Jóás, Izráel királya Bét-Semesnél, majd bevonult Jeruzsálembe. Azután lerombolta Jeruzsálem várfalát az Efraim-kaputól a Szöglet-kapuig négyszáz könyök hosszúságban. ¹⁴Elvitte az ÚR házában és a királyi palota kincstárában talált összes aranyat, ezüstöt és minden fölszerelést, azonkívül tűszokat is szedett, és így tért vissza Samáriába.

Jóás és Amacjá halála

¹⁵Jóás egyéb dolgai, amiket véghezvitt, hőstettei, amikor Amacjá, Júda királya ellen harcolt, meg vannak írva az Izráel királyainak történetéről szóló könyvben. ¹⁶Azután Jóás pihenni tért őseihez, és eltemették Samáriában, Izráel királyai mellé. Utána a fia, Jeroboám lett a király.

¹⁷De Amacjá, Jóás fia, Júda királya még tizenöt évig élt Jóásnak, Jóáház fiának, Izráel királyának a halála után. ¹⁸Amacjá egyéb dolgai meg vannak írva a Júda királyainak történetéről szóló könyvben. ¹⁹Összeesküvést szöttek ellene Jeruzsálemben, ezért Lákisba menekült. De utánaküldtek Lákisba, és ott megölték. ²⁰Majd visszavitték lovakon, és eltemették ősei mellé Jeruzsálemben, Dávid városában.

²¹Akkor Júda egész népe fogta, és a tizenhat éves Azarját tette királlyá apja, Amacjá helyett. ²²Ő építette ki Élatot, amelyet visszacsatolt Júdához azután, hogy a király pihenni tért őseihez.

Jeroboám uralkodása Izráelben

²³Amacjának, Jóás fiának, Júda királyának tizenötödik évében lett Izráel királya Jeroboám, Jóásnak a fia Samáriában, negyvenegy esztendeig. ²⁴Azt tette, amit rossznak lát az ÚR. Nem tért el Jeroboámnak, Nebát fiának a vétkeitől, aki vétekbe vitte Izráelt. ²⁵Ő állította vissza Izráel határát a Hamátba vezető úttól az Arábá-tengerig, az ÚRnak, Izráel Istenének igéje szerint, amelyet kijelentett szolgája, a Gat-Héferből való Jónás próféta, Amittaj fia által. ²⁶Mert meglátta az ÚR Izráel igen keserves nyomorúságát, hogy végét járja már apraja-nagyja egyaránt, és nincs segítője Izráelnek. ²⁷Nem mondta azt az ÚR, hogy eltörli Izráel nevét az ég alól, ezért megszabadította őket Jeroboám, Jóás fia által.

²⁸Jeroboám egyéb dolgai, mindaz, amit véghezvitt, hőstettei, amikor harcolt, és visszaszerezte Izráelnek Damaszkuszt és Hamátot, amely valaha Júdáé volt, mindezek meg vannak írva az Izráel királyainak történetéről szóló könyvben. ²⁹Azután Jeroboám pihenni tért őseihez, Izráel királyaihoz; utána a fia, Zekarjá lett a király.

15

Azarjá (Uzzijjá) uralkodása Júdában (Vö. 2Krón 26)

¹Jeroboámnak, Izráel királyának huszonhetedik évében kezdett uralkodni Azarjá, Amacjának a fia, Júda királya. ²Tizenhat éves volt, amikor uralkodni kezdett, és ötvenkét évig uralkodott Jeruzsálemben. Anyjának a neve Jekoljá volt, Jeruzsálemből származott. ³Azt tette, amit helyesnek lát az ÚR, egészen úgy, ahogyan apja, Amacjá tette. ⁴Csak az áldozóhalmok nem szűntek meg, a nép továbbra is áldozott és tömjénezett az áldozóhalmokon. ⁵Az ÚR megverte a királyt, és poklos lett halála napjáig. Ezért egy elkülönített házban lakott, és Jótám, a király

fia állt a palota élén, ő bíraskodott az ország népe fölött. ⁶Azarjá egyéb dolgai, mindaz, amit véghezvitt, meg vannak írva a Júda királyainak történetéről szóló könyvben. ⁷Azután Azarjá pihenni tért őseihez, és eltemették ősei mellé, Dávid városában. Utána a fia, Jótám lett a király.

Gyors uralkodóváltások Izráelben

⁸Azarjának, Júda királyának harmincnyolcadik évében Zekarjá, Jeroboám fia lett Izráel királya Samáriában, hat hónapig. ⁹Azt tette, amit rossznak lát az ÚR, ahogyan ősei tették. Nem tért el Jeroboámnak, Nebát fiának a vétkeitől, aki vétekbe vitte Izráelt. ¹⁰De összeesküvést szőtt ellene Sallúm, Jábés fia, és levágta őt a nép előtt, megölte, és ő lett utána a király.

¹¹Zekarjá egyéb dolgai meg vannak írva az Izráel királyainak történetéről szóló könyvben.

¹²Így teljesedett be az ÚR igéje, amelyet kijelentett Jéhúnak: „Utódaid négy nemzedéken át ülhetnek majd Izráel trónján.”

¹³Sallúm, Jábés fia Uzziájának, Júda királyának harminckilencedik évében lett király, de csak egy hónapig uralkodott Samáriában. ¹⁴Mert felvonult Tircából Menahém, Gádí fia, behatolt Samáriába, és levágta Sallúmot, Jábés fiát Samáriában. Megölte, és ő lett utána a király. ¹⁵Sallúm egyéb dolgai és az általa szőtt összeesküvés meg van írva az Izráel királyainak történetéről szóló könyvben. ¹⁶Akkoriban verte le Menahém, Tircából kiindulva, Tifszahot és mindazokat, akik ott laktak, és az egész környékét, mivel nem nyitottak előtte kaput. Ezért leverte, és még a terhes asszonyait is mind felhasogatta.

Menahém uralkodása Izráelben

¹⁷Azarjának, Júda királyának harminckilencedik évében lett Izráel királya Menahém, Gádí fia Samáriában, tíz esztendeig. ¹⁸Azt tette, amit rossznak lát az ÚR, nem tért el egész életén át Jeroboámnak, Nebát fiának a vétkeitől, aki vétekbe vitte Izráelt.

¹⁹Púl, Asszíria királya betört az országba, mert Menahém ezer talentum ezüstöt adott Púlnak, hogy legyen segítségére, és szilárdítsa meg királyi hatalmát. ²⁰Ezt a pénzt Menahém kivetette Izráelre, valamennyi tehetős emberre: ötven sekel ezüstöt fejenként mindenkire, hogy megadhassa Asszíria királyának. Akkor hazatért Asszíria királya, és nem maradt ott az országban. ²¹Menahém egyéb dolgai, mindaz, amit véghezvitt, meg vannak írva az Izráel királyainak történetéről szóló könyvben. ²²Azután Menahém pihenni tért őseihez. Utána a fia, Pekahjá lett a király.

Izráel utolsó királyai

²³Azarjának, Júda királyának ötvenedik évében Pekahjá, Menahém fia lett Izráel királya Samáriában két esztendeig. ²⁴Azt tette, amit rossznak lát az ÚR, nem tért el Jeroboámnak, Nebát fiának a vétkeitől, aki vétekbe vitte Izráelt. ²⁵De összeesküvést szőtt ellene egy tisztje, Pekah, Remaljá fia, és levágta őt Samáriában a királyi palota toronyszobájában, és vele együtt Argóbot meg Arjét és ötven gileádi embert. Miután megölte, ő lett utána a király. ²⁶Pekahjá egyéb dolgai, mindaz, amit véghezvitt, meg vannak írva az Izráel királyainak történetéről szóló könyvben.

²⁷Azarjának, Júda királyának ötvenkettedik évében Pekah, Remaljá fia lett Izráel királya Samáriában húsz esztendeig. ²⁸Azt tette, amit rossznak lát az ÚR, nem tért el Jeroboámnak, Nebát fiának a vétkeitől, aki vétekbe vitte Izráelt. ²⁹Pekahnak, Izráel királyának az idejében tört be Tiglat-Pileszer, Asszíria királya, és elfoglalta Ijjónt, Ábél-Bét-Maakát, Jánóahot, Kedest, Hácórt, Gileádot, Galileát, Naftáli egész földjét, és fogságba hurcolta azok lakosait Asszíriába. ³⁰De Hóséa, Élá fia, összeesküvést szőtt Pekah, Remaljá fia ellen, és levágta őt. Megölte, és ő lett utána a király, Jótámnak, Uzzijá fiának huszadik esztendejében.

³¹Pekah egyéb dolgai, mindaz, amit véghezvitt, meg vannak írva az Izráel királyainak történetéről szóló könyvben.

Jótám uralkodása Júdában (Vö. 2Krón 27, 1–9)

³²Pekahnak, Remaljá fiának, Izráel királyának második évében kezdett uralkodni Jótám, Uzzijjának, Júda királyának a fia. ³³Huszonöt éves volt, amikor uralkodni kezdett, és tizenhat évig uralkodott Jeruzsálemben. Anyjának a neve Jerúsá volt, Cádók leánya. ³⁴Azt tette, amit helyesnek lát az ÚR, egészen úgy, ahogyan apja, Uzzijjá tette. ³⁵Csak az áldozóhalmok nem szűntek meg, a nép továbbra is áldozott és tömjénezett az áldozóhalmokon. Ő építtette meg az ÚR háza felső kapuját.

³⁶Jótám egyéb dolgai, mindaz, amit véghezvitt, meg vannak írva a Júda királyainak történetéről szóló könyvben. ³⁷Abban az időben kezdte az ÚR rászabadítani Júdára Recínt, Arám királyát és Pekahot, Remaljá fiát. ³⁸Azután Jótám pihenni tért őseihez, és eltemették ősei mellé ősatyjának, Dávidnak a városában. Utána a fia, Áház lett a király.

16

Áház uralkodása Júdában (Vö. 2Krón 28)

¹Pekahnak, Remaljá fiának a tizenhetedik évében kezdett uralkodni Áház, Jótámnak, Júda királyának a fia. ²Húszéves volt Áház, amikor uralkodni kezdett, és tizenhat évig uralkodott Jeruzsálemben. De nem azt tette, amit ősatya, Dávid, amit helyesnek lát Istene, az ÚR, ³hanem Izráel királyainak az útján járt, sőt még a fiát is elégette áldozatul, azoknak a népeknek az utálatos szokása szerint, amelyeket kiűzött az ÚR Izráel fiai elől. ⁴Áldozott és tömjénezett az áldozóhalmokon, a dombokon és minden zöldellő fa alatt.

⁵Akkoriban indított háborút Recín, Arám királya meg Pekah, Remaljá fia, Izráel királya Jeruzsálem ellen, és körülzárták Áház, de nem tudták legyőzni. ⁶Ugyanakkor szerezte vissza Recín, Arám királya Élatot Arámnak, és kiűzte a júdaiakat Élatból. Azután edómiak jöttek Élatba, ott laknak még ma is.

⁷Áház azonban követeket küldött Tiglat-Pileszerhez, Asszíria királyához, ezzel az üzenettel: A te szolgád és fiad vagyok! Vonulj fel, és szabadíts meg Arám királyának meg Izráel királyának a markából, akik megtámadtak engem. ⁸És fogta Áház az ÚR házában és a királyi palota kincstárában található ezüstöt és aranyat, és elküldte ajándékkul Asszíria királyának. ⁹Asszíria királya meghallgatta a kérését. Felvonult Asszíria királya Damaszkusz ellen, bevette, lakosait fogságba hurcolta Kírbe, Recínt pedig kivégeztette.

Áház átalakítja a templom berendezését

¹⁰Ezután elment Áház király Damaszkuszba Asszíria királya, Tiglat-Pileszer elé, és meglátta a damaszkuszi oltárt. Ekkor Áház király elküldte Úrijjá papnak ennek az oltárnak a rajzát és elkészítésének a pontos leírását. ¹¹Úrijjá pap pedig megépíttette az oltárt, mindenben úgy, ahogy Damaszkuszból Áház király utasítása szolt; úgy készítette el Úrijjá pap, mire Áház király megjött Damaszkuszból. ¹²Amikor a király megérkezett Damaszkuszból, és meglátta a király az oltárt, odalépett a király az oltárhoz, és fölment rá. ¹³Elfüstölgöztette égőáldozatát és ételáldozatát, kiöntötte italáldozatát, békeáldozatának a vérért pedig ráhíntette az oltárra. ¹⁴A rézoltárt pedig, amely az ÚR színe előtt állt, elvitette a templom elől, a maga oltára és az ÚR háza közül, és észak felől a maga oltára mellé helyeztette. ¹⁵Majd ezt parancsolta Áház király Úrijjá papnak: A nagy oltáron füstölgtesd el a reggeli égőáldozatot és az esti ételáldozatot, a király égőáldozatát és a hozzá tartozó ételáldozatot, az ország egész népének az égőáldozatát és a hozzájuk tartozó étel- és italáldozatot, és arra hindsd az égőáldozat meg a véresáldozat összes vérért! A rézoltáron még gondolkozom. ¹⁶És Úrijjá pap pontosan úgy járt el, ahogyan Áház király parancsolta.

¹⁷Majd Áház király letörette a mosóállványok peremeit, és eltávolította azokról a mosófazekakat. A medencét levétette az alatta levő rézbikákról, és kőtalapzatra helyeztette.

¹⁸A szombati fedett csarnokot pedig, amelyet a templomban építettek, meg a király részére készült kijáratot eltávolította az ÚR házából Asszíria királyának a kedvéért.

¹⁹Áház egyéb dolgai, amiket véghezvitt, meg vannak írva a Júda királyainak történetéről szóló könyvben. Azután Áház pihenni tért őseihez, és eltemették ősei mellé Dávid városában. Utána a fia, Ezékiás lett a király.

17

Izráel lakossága asszír fogságba kerül

¹Áháznak, Júda királyának tizenkettedik évében Hóséa, Élá fia lett Izráel királya Samáriában kilenc esztendeig. ²Azt tette, amit rossznak lát az ÚR, bár nem annyira, mint Izráel korábbi királyai. ³Ellene vonult fel Salmaneszer, Asszíria királya, Hóséa pedig az alattvalója lett, és adót fizetett neki. ⁴De amikor Asszíria királya rájött, hogy Hóséa összeesküvést szőtt, és követeket küldött Szóhoz, Egyiptom királyához, Asszíria királyának pedig nem küldte meg az évenkénti adót, akkor Asszíria királya elfogatta őt, és megbilincselve börtönbe vetette.

⁵Majd felvonult Asszíria királya az egész ország ellen, felvonult Samária ellen, és ostromolta három évig. ⁶Hóséa uralkodásának kilencedik évében elfoglalta Asszíria királya Samáriát, Izráelt pedig fogságba hurcolta Asszíriába, és letelepítette őket Halahban és a Hábórnál, Gózában folyójánál, meg a médek városaiban.

Izráel bűnei és bűnhődése

⁷Ez pedig azért történt, mert Izráel fiai vétkeztek Istenük, az ÚR ellen, aki felhozta őket Egyiptom földjéről, Egyiptom királyának, a fáraónak a hatalma alól. Más isteneket félték, ⁸azoknak a népeknek a szokásait követték, amelyeket kiűzött az ÚR Izráel fiai elől, és azt tették, amit Izráel királyai. ⁹Olyan dolgokat találtak ki Izráel fiai, amelyek nem voltak méltók Istenükhöz, az ÚRhoz: áldozóhalmokat építettek maguknak minden városban, az őrtornyoktól egészen a megerősített városokig. ¹⁰Szent oszlopokat és szent fákat állítottak maguknak minden magas halmon és minden zöldellő fa alatt. ¹¹Ott tömjéneztek minden áldozóhalmon, éppúgy, mint azok a népek, amelyeket előttük hurcoltatott fogságba az ÚR, és gonosz dolgokat követtek el, bosszantván az URat. ¹²Bálványokat tiszteltek, pedig megmondta nekik az ÚR, hogy ne tegyék.

¹³Ezért az ÚR így intette Izráelt és Júdát összes prófétája és látnoka által: Térjete meg gonosz útjaitokról! Tartsátok meg parancsolataimat és rendelkezéseimet: mindazokat az utasításokat, amelyeket őseiteknek adtam, és amelyeket az én szolgálaim, a próféták által küldtem el hozzátok! ¹⁴De ők nem hallgattak rájuk, hanem ugyanolyan keménynyakúak voltak, mint őseik, akik nem hittek Istenükben, az ÚRban. ¹⁵Megvetették rendelkezéseit és szövetségét, amelyet őseikkel kötött, és intelmeit, amelyekkel intette őket. Mivel semmirevaló bálványt követtek, maguk is semmirevalók lettek, és követték a körülöttük levő népeket; pedig megparancsolta az ÚR, hogy ne tegyenek úgy, mint azok. ¹⁶Elhagyták Istenüknek, az ÚRnak minden parancsolatát, és öntött bálványt csináltak maguknak: két borjút. Asérá-szobrot is készítettek, és leborultak az ég minden serege előtt, és Baalt szolgálták. ¹⁷Elégették áldozatul fiaikat és leányaikat, jóslatokért folyamodtak és jelmagyarázást úztek. Arra ragadtatták magukat, hogy azt tegyék, amit rossznak lát az ÚR; így bosszantották őt.

¹⁸Igen megharagudott ezért az ÚR Izráelre, és eltávolította őket színe elől. Nem maradt meg, csak Júda törzse. ¹⁹Bár Júda sem tartotta meg Istenének, az ÚRnak a parancsolatait, hanem Izráel szokásai szerint élt, úgy, ahogyan ott viselkedtek. ²⁰Ezért az ÚR megvetette Izráel minden leszármazottját, sanyargatta, és fosztogatók kezébe adta, végül pedig elvetette őket színe elől. ²¹Mert elszakadt Izráel Dávid házából, és Jeroboámot, Nebát fiát tették királlyá. Jeroboám pedig eltérítette az Úrtól Izráelt, és nagy vétekbe vitte. ²²És Izráel fiai elkövették mindazt a vétket, amit Jeroboám megtett, nem tértek el attól. ²³Végül is az ÚR

eltávolította színe elől Izráelt, ahogyan megmondta szolgálai, a próféták által. Ezért került fogságba Izráel a maga földjéről Asszíriába mindmáig.

A samaritánusok eredete

²⁴Asszíria királya azután másokat hozott Bábelből, Kútából, Avvából, Hamátból, Szezarvaimból, és letelepítette őket Samária városaiba, Izráel fiai helyébe. Azok birtokba vették Samáriát, és letelepedtek városaiban. ²⁵Kezdetben, miután odaköltöztek, nem félték az URat, ezért az ÚR orozslánokat küldött rájuk, s azok öldösték őket. ²⁶Ekkor azt mondták Asszíria királyának: Azok a népek, amelyeket elhurcoltál, és Samária városaiba telepítettél, nem tudják, hogyan kell tisztelni az ország istenét, ezért orozslánokat küldött rájuk, s azok most öldösik őket, mivel nem tudják, hogyan kell tisztelni az ország istenét. ²⁷Asszíria királya ezért megparancsolta: Küldjétek oda egy papot azok közül, akiket onnan vittetek fogságba! Menjen el, lakjon ott, és tanítsa meg őket, hogyan kell tisztelni az ország istenét! ²⁸El is ment egy pap azok közül, akiket Samáriából fogságba vittek, és letelepedett Bételben. Ő tanította meg azokat, hogy hogyan féljék az URat.

²⁹De azért mindegyik pogány nép megcsinálta a maga istenét is, és elhelyezte az áldozóhalmokon levő templomokba, amelyeket még a samáriaiak készítettek: mindegyik nép abban a városban, amelyben lakott. ³⁰A Bábelből valók elkészítették Szukkót-Benótot, a Kútából valók elkészítették Nérigalt, a Hamátból valók elkészítették Asímát; ³¹az Avvából valók elkészítették Nibhazt és Tartákot, a Szezarvaimból valók pedig elégették fiaikat áldozatul Adrammeleknek és Anammeleknek, Szezarvaim isteneinek.

³²Így történt, hogy bár félték az URat, de az áldozóhalmokon is alkalmaztak maguk közül való papokat, akik az áldozóhalmokon levő templomokban tevékenykedtek. ³³Félték tehát az URat is, de tisztelték a maguk isteneit is, azoknak a pogány népeknek a szokása szerint, akik közül elhurcolták őket. ³⁴A mai napig is követik a régi szokásokat. Nem félik az URat, és nem követik az ő rendelkezéseit, előírásait, törvényét és parancsolatát, amelyet pedig az ÚR parancsolt meg Jákób fiainak, akinek az ÚR az Izráel nevet adta. ³⁵Mert velük szövetséget kötött az ÚR, és ezt parancsolta nekik: Ne féljétek más isteneket, és ne imádjátok azokat, ne tiszteljétek őket, és ne áldozatok nekik! ³⁶Az URat féljétek, őt imádjátok, és neki áldozatok, mert ő hozott föl benneteket Egyiptomból nagy erővel és kinyújtott karral.

³⁷Tartsátok meg a rendelkezéseket és előírásokat, a törvényt és a parancsolatot, amelyeket megíratott számotokra, és teljesítsétek azokat mindenkor; más isteneket pedig ne féljétek!

³⁸Ne feledkezsetek el a szövetségről, amelyet veletek kötöttem, és ne féljétek más isteneket!

³⁹Az URat, a ti Isteneteket féljétek, és ő megment benneteket minden ellenségetek kezéből!

⁴⁰Ezek azonban nem engedelmeskedtek, hanem régi szokásaikat követték. ⁴¹Így tehát ezek a népek félték ugyan az URat, de tisztelték bálványaikat is. Még a fiaik és unokáik is azt teszik mindmáig, amit elődeik tettek.

18

Ezékiás uralkodása Júdában

¹Hóséának, Élá fiának, Izráel királyának a harmadik évében kezdett uralkodni Ezékiás, Áházak fia, Júda királya. ²Huszonöt éves korában kezdett uralkodni, és huszonkilenc évig uralkodott Jeruzsálemben. Anyjának a neve Abí volt, Zekarjá leánya. ³Azt tette, amit helyesnek lát az ÚR, egészen úgy, ahogyan ősatya, Dávid tette. ⁴Ő megszüntette az áldozóhalmokat, összezúzta a szent oszlopokat, és kivágatta a szent fákat. Darabokra törette a rézkígyót is, amelyet Mózes készített, mert Izráel fiai mindaddig tömjéneztek neki. Ezt a kígyót Nehustánnak nevezték.

⁵Bízott az ÚRban, Izráel Istenében; nem volt hozzá fogható senki Júda királyai között, sem előtte, sem utána. ⁶Ragaszkodott az ÚRhoz, nem tért el tőle, hanem megtartotta parancsolatait, amelyeket az ÚR adott Mózesnek. ⁷Ezért vele volt az ÚR, és minden

vállalkozása eredményes volt. Fellázadt Asszíria királya ellen, és nem szolgálta őt. ⁸Leverte a filiszteusokat egészen Gázáig és környékéig, őrtornyaikat és megerősített városaikat egyaránt.

⁹Ezékiás király negyedik évében, amely Hóséának, Élá fiának, Izráel királyának hetedik éve volt, Salmaneszer, Asszíria királya Samária ellen vonult, és ostrom alá vette. ¹⁰El is foglalta három év múlva, Ezékiás hatodik évében; tehát Hóséának, Izráel királyának a kilencedik évében esett el Samária. ¹¹Asszíria királya fogságba hurcolta Izráelt Asszíriába, és letelepítette őket Halahban és a Hábórnál, Gózá folyójánál, meg a médek városaiban. ¹²Mert nem hallgattak Istenüknek, az Úrnak a szavára, megszegték szövetségét és mindazt, amit Mózes, az ÚR szolgálja parancsolt. Nem hallgattak rá, és nem teljesítették.

Szanhérib megtámadja Jeruzsálemet (Vö. Ézs 36)

¹³Ezékiás király tizennegyedik évében felvonult Szanhérib, Asszíria királya Júda összes erődített városa ellen, és bevette azokat. ¹⁴Akkor Ezékiás, Júda királya ezt az üzenetet küldte az asszír királyhoz Lákisba: Vétkeztem, vonulj vissza innen! Vállalom, amit kirósz rám. És Asszíria királya háromszáz talentum ezüstöt meg harminc talentum aranyat vetett ki Ezékiásra, Júda királyára. ¹⁵Ekkor odaadott Ezékiás minden ezüstöt, ami az ÚR házában és a királyi palota kincstárában található volt. ¹⁶Ugyanekkor szedette le Ezékiás az ÚR templomának ajtószárnyairól és ajtófélfáiról az aranyborítást is, amit pedig maga Ezékiás, Júda királya készíttetett, és azt is odaadta az asszír királynak.

¹⁷Az asszír király azonban elküldte hadvezérét, udvarmesterét és kincstárnokát Lákisból Ezékiás király ellen erős hadsereggel Jeruzsálembe. Ezek felvonultak, és megérkeztek Jeruzsálem alá. Amikor felvonultak és megérkeztek, megálltak a Felső-tó vízvezetékénél, a ruhafestők mezejére vezető út mellett. ¹⁸Azután hívták a királyt. Kiment hozzájuk Eljákim, Hilkiáj fia, a palota felügyelője, Sebná kancellár és Jóáh, Ászáf fia, a főtanácsadó. ¹⁹A kincstárnok ezt mondta nekik: Mondjátok meg Ezékiásnak, hogy ezt üzeni a nagy király, Asszíria királya: Miféle elbizakodottság ez? Miben bízol? ²⁰Azt hiszed, hogy ész és erő nélkül, üres szavakkal is lehet csatát nyerni? Kiben bízál, hogy föllázadtál ellenem? ²¹Talán Egyiptomnak, ennek a törött nádszálnak a támogatásában bízál? Aki erre támaszkodik, annak belemegy a tenyerébe, és átszúrja azt. Így járnak Egyiptom királyával, a fáraóval mindazok, akik benne bíznak. ²²Vagy ezt mondjátok nekem: Istenünkben, az Úrban bízunk?! De hiszen az ő áldozóhalmait és oltárait szüntette meg Ezékiás! Júdának és Jeruzsálemnek pedig megparancsolta: Csak ez előtt az oltár előtt borulhattok le, itt, Jeruzsálemben! ²³Fogadj hát az én urammal, Asszíria királyával: Adok neked kétezer lovat, ha tudsz hozzájuk adni elég kocsihajtót! ²⁴Hogyan tudnál visszaverni egyetlen helytartót is az én uram legkisebb szolgálói közül?! Vagy Egyiptom harci kocsijaiban és lovaiban bízol? ²⁵Talán az Úr tudta nélkül vonultam fel ez ellen a hely ellen, hogy elpusztítsam? Az Úr parancsolta nekem, hogy vonuljak fel ez ellen az ország ellen, és pusztítsam el!

²⁶Ekkor Eljákim, Hilkiáj fia, Sebná és Jóáh ezt mondta a kincstárnoknak: Beszélj szolgálóiddal arámul, mert megértjük. Ne beszélj velünk júdai nyelven a várfalon levő hadinép füle hallatára! ²⁷De a kincstárnok így felelt nekik: Vajon a te uradhoz és tehozád küldött engem az én uram, hogy ezeket elmondjam? Sőt inkább a várfalon ülő emberekhez, akiknek majd veletek együtt kell megenniük saját ganéjukat, és meginniük saját vizeletüket! ²⁸Azzal odaállt a kincstárnok, és még hangosabban, kiabálva kezdett el beszélni júdai nyelven, és ezt mondta: Halljátok meg a nagy királynak, Asszíria királyának az üzenetét! ²⁹Ezt üzeni a király: Ne hagyjátok, hogy rászedjen benneteket Ezékiás, mert ő nem tud megmenteni benneteket a kezemből. ³⁰És ne hagyjátok, hogy Ezékiás így biztasson benneteket az Úrral: Bizonyosan megment bennünket az ÚR, és nem kerül ez a város Asszíria királyának a kezébe! ³¹Ne hallgassatok Ezékiásra, mert ezt üzeni Asszíria királya: Adjátok meg magatokat, és jöjjetek ki hozzám! Akkor mindenki a maga szőlőjéről és fügefájáról ehett, és mindenki a maga kútjának vizét ihatja, ³²amíg el nem jövök, és el nem viszlek benneteket a ti földetekhez hasonló földre,

gabonát és mustot adó földre, kenyeret és szőlőt adó földre, olajat és mézet adó földre, hogy életben maradjatok, és ne haljatok meg! Ne hallgassatok Ezékiásra, mert félrevezet benneteket, amikor ezt mondja: Az ÚR megment bennünket! ³³Vajon más népek istenei meg tudták-e menteni országukat Asszíria királyának a kezéből? ³⁴Hol vannak Hamát és Arpád istenei? Hol vannak Szefarvajim, Héna és Ivvá istenei? Megmentették-e Samáriát az én kezemből? ³⁵Ezeknek az országoknak sok-sok istene közül melyik tudta megmenteni országát az én kezemből? Hát az ÚR megmentheti-e kezemből Jeruzsálemet? ³⁶De a hadinép néma maradt, nem válaszoltak neki egy szót sem, mert a király parancsa az volt, hogy ne válaszoljanak neki. ³⁷Ezután Eljákím, Hilkiijá fia, a palota felügyelője, Sebná kancellár és Jóáh főtanácsadó, Ászáf fia, megszaggatott ruhában elment Ezékiáshoz, és jelentették neki a kincstárnok szavait.

19

Ezékiás követeket küld Ézsaiáshoz (Vö. Ézs 37)

¹Amikor Ezékiás király ezeket meghallotta, megszagatta ruháját, zsákruhát öltött magára, majd bement az ÚR házába. ²Azután elküldte Eljákímot, a palota felügyelőjét, Sebná kancellárt és a papok véneit zsákruhába öltözve Ézsaiás prófétához, Ámóc fiához. ³Azt mondták neki: Ezt üzeni Ezékiás: Nyomorúságnak, büntetésnek és szégyennek a napja ez a nap, mint mikor a gyermek az anyaméh szájáig jutott, de nincs erő megszülni őt. ⁴Talán meghallja Istened, az ÚR a kincstárnok minden szavát, akit ideküldött ura, az asszír király, hogy gyalázza az élő Istent, és talán megbünteti Istened, az ÚR azokért a szavakért, amelyeket meghallott. Imádkozz a még meglevő maradékért!

⁵Amikor Ezékiás király emberei megérkeztek Ézsaiáshoz, ⁶így szólt hozzájuk Ézsaiás: Mondjátok meg uratoknak: Így szól az ÚR: Ne ijedj meg azoktól a szavaktól, amelyeket hallottál, amelyekkel az asszír király emberei káromoltak engem. ⁷Íme, én olyan lelket adok bele, hogy hírt hallva visszatérjen országába; saját országában pedig kard által ejtem el.

Szanhérib újabb felhívása, Ezékiás imádsága

⁸A kincstárnok visszatért, de az asszír királyt már Libná ellen harcolva találta, mert meghallotta, hogy elvonult Lákisból. ⁹Az asszír király ugyanis azt hallotta, hogy Tirháká, Etiópia királya háborúba indult ellene. Ekkor ismét követeket küldött Ezékiáshoz ezzel az üzenettel: ¹⁰Mondjátok meg Ezékiásnak, Júda királyának: Ne engedd, hogy rászedjen téged Istened, akiben bízva azt gondolod, hogy nem kerül Jeruzsálem az asszír király kezébe!

¹¹Hiszen te is hallottad, hogy mit műveltek Asszíria királyai a többi országban, kiirtva mindent. Te talán megmenekülhetsz? ¹²Megmentették-e más népek istenei azokat, akiket elődeim elpusztítottak: Gózánt és Háránt, Recefet és Eden fiait, akik Telasszárbán voltak?

¹³Hol van Hamát királya, Arpád királya és Szefarvajim városának a királya, meg Héna és Ivvá?

¹⁴Ezékiás átvette a levelet a követek kezéből, és elolvasta. Majd fölment az ÚR házába, és kiterítette azt Ezékiás az ÚR előtt. ¹⁵És így imádkozott Ezékiás az ÚR előtt:

URam, Izráel Istene, aki a kerúbokon trónolsz! Egyedül te vagy a föld minden országának Istene, te alkottad az eget és a földet! ¹⁶URam, fordulj hozzám figyelmesen, és hallgass meg! URam, nyisd ki a szemedet, és láss! Halld meg Szanhérib beszédét, aki ideküldte ezt az embert, hogy gyalázza az élő Istent! ¹⁷Igaz, URam, hogy Asszíria királyai elpusztították a pogány népeket és országaikat. ¹⁸Isteneiket tűzre vetették, mert azok nem is voltak istenek, hanem csak emberi kéz csinálmányai, fa és kő; ezért pusztíthatták el őket. ¹⁹De most te, URunk, Istenünk, szabadíts meg bennünket az ő kezéből, hadd tudja meg a föld minden országa, hogy te vagy, URam, az egyedüli Isten!

Ézsaiás biztató üzenete

²⁰Akkor Ézsaiás, Ámóc fia ezt az üzenetet küldte Ezékiásnak: Így szól az ÚR, Izráel Istene: Meghallottam, hogyan imádkoztál hozzám Szanhérib, AsszírIA királya miatt. ²¹Ezt az ígét jelentette ki róla az ÚR:

Megvet, gúnyol téged

Sion szűz leánya,

fejét rázza mögötted

Jeruzsálem leánya!

²²Kit gyaláztál s káromoltál,

ki ellen emeltél szót?

Kire néztél gőgös szemmel?

Izráel Szentjére!

²³Követeid által

az URat gyaláztad,

amikor ezt mondtad:

Sok harci kocsimmal fölmentem a legmagasabb hegyekre,

a meredek Libánonra is.

Kivágtam sudár cédrusait,

válogatott ciprusfáit;

eljutottam legtávolabbi tanyájára,

legsűrűbb erdejébe is.

²⁴Kutat ástam, és ittam másoknak a vizét;

lépteimmel kiszárítom Egyiptomban a Nílus minden ágát.

²⁵Nem hallottad még, hogy én ezt

régóta elvégeztem,

jó előre kiterveltem?

Most csak véghezviszem,

hogy halomra dőljenek,

rommá legyenek az erődített városok.

²⁶Lakosaiknak ereje elfogyott,

megrettentek, megszegyenültek;

olyanok lettek, mint a mezei növény,

mint a gyenge fűszál,

a háztetőn nőtt fű,

amely elszárad, mielőtt szárba szökken.

²⁷Én tudom, ha leülsz,

ha kimégy vagy bejössz,

és ahogyan tombolsz velem szemben!

²⁸Mivel tombolsz velem szemben,

és elbizakodott beszéded fülembe jutott,

horgomat orrodba vetem,

zablámat a szádba,

és visszaviszlek azon az úton,

amelyen idejöttél!

²⁹Neked pedig ezt a jelet adom: Ebben az évben azt eszitek, ami a tarlón nő, a második évben azt, ami annak a magvaiból hajt; a harmadik évben pedig vessetek és arassatok, ültessetek szőlőt, és egyétek gyümölcsét! ³⁰Akik megmenekülnek és megmaradnak Júda házából, azok újra gyökeret vernek lenn, és gyümölcsöt hoznak fenn. ³¹Mert Jeruzsálemből terjed szét a

maradék, és a Sion hegyéről azok, akik megmenekülnek. A Seregek URának féltő szeretete viszi véghez ezt!

Jeruzsálem megszabadul

³²Azért ezt mondja az ÚR Asszíria királyáról: Nem jut be a városba, és nyilat sem lő ki rá; nem fordít feléje pajzsot, ostromsáncot sem épít ellene. ³³Azon az úton tér vissza, amelyen jött, de ebbe a városba nem jut be – így szól az ÚR. ³⁴Pajzsa leszek ennek a városnak, és megszabadítom önmagamért, meg az én szolgámért, Dávidért.

³⁵Azon az éjszakán eljött az ÚR angyala, és levágott az asszír táborban száznolcvanötezer embert. Amikor reggel fölkeltek, mindenfelé holttestek heverték. ³⁶Ekkor Szanhérib, Asszíria királya fölkerelkedett, visszavonult Ninivébe, és ott is maradt. ³⁷Egyszer aztán, amikor éppen istenének, Niszróknak a templomában imádkozott, a fiai, Adrammelek és Szárecer levágták karddal, maguk pedig elmenekültek Ararát földjére. Utána a fia, Észarhaddón lett a király.

20

Ezékiás betegsége és gyógyulása (Vö. Ézs 38,1–8)

¹Abban az időben Ezékiás halálosan megbetegedett. Ézsaiás próféta, Ámóc fia elment hozzá, és ezt mondta neki: Így szól az ÚR: Rendelkezz házadról, mert meghalsz, nem maradsz életben! ²Ezékiás erre a fal felé fordult, és így imádkozott az ÚRhoz: ³Ó, Uram, ne feledkezz meg arról, hogy én hűségesen és tiszta szívvel jártam színed előtt, és azt tettem, amit jónak látsz! És Ezékiás keservesen sírt.

⁴Ézsaiás még a palota belső udvarát sem hagyta el, amikor így szólt hozzá az ÚR igéje: ⁵Menj vissza, és mondd meg Ezékiásnak, népem fejedelmének: Így szól az ÚR, ősatyádnak, Dávidnak Istene: Meghallgattam imádságodat, láttam, hogy könnyeztél. Én meggyógyítalak, három nap múlva már fölmehetsz az ÚR házába. ⁶Megtoldom napjaidat még tizenöt évvel. Asszíria királyának a kezéből pedig kiszabadítalak téged meg ezt a várost; pajzsa leszek ennek a városnak önmagamért és az én szolgámért, Dávidért. ⁷Majd ezt mondta Ézsaiás: Hozzatok egy csomó préselt fügét! Odavitték és a kelevényre tették; a király pedig életben maradt.

⁸Ezékiás azonban megkérdezte Ézsaiástól: Mi lesz a jele, hogy meggyógyít az ÚR, és három nap múlva fölmehetek az ÚR házába? ⁹Ézsaiás így felelt: Kapsz jelet az Úrtól arra, hogy az ÚR teljesíti azt az ígét, amelyet kijelentett: Előre menjen az árnyék tíz fokkal, vagy visszafelé menjen tíz fokkal? ¹⁰Ezékiás ezt mondta: Könnyű az árnyéknak tíz fokkal megnyúlnia. Ne úgy legyen, hanem menjen az árnyék visszafelé tíz fokkal! ¹¹Ekkor Ézsaiás próféta az ÚRhoz kiáltott, ő pedig visszatérítette az árnyéket tíz fokkal Áház napóráján, azokon a fokokon, amelyeken már áthaladt.

Babiloni követek Ezékiásnál (Vö. Ézs 39,1–8)

¹²Abban az időben Meróda-Baladán, Baladánnak, Babilónia királyának a fia levelet és ajándékot küldött Ezékiásnak, mert hallotta, hogy Ezékiás beteg volt. ¹³Ezékiás meghallgatta őket, azután megmutatta nekik egész kincstárát, az ezüstöt és az aranyat, a balzsamokat és a finom olajakat, a fegyvertárát és mindazt, ami kincstárában található volt. Semmi sem volt palotájában és egész birodalmában, amit meg ne mutatott volna nekik Ezékiás.

¹⁴Ekkor Ézsaiás próféta elment Ezékiás királyhoz, és megkérdezte tőle: Mit mondtak ezek az emberek, és honnan jöttek hozzád? Ezékiás így felelt: Messze földről, Babilóniából jöttek. ¹⁵Ézsaiás így szólt: Mit láttak a palotádban? Ezékiás így felelt: Mindent láttak, ami csak a palotámban van; semmi sincs kincstáramban, amit meg ne mutattam volna nekik.

¹⁶Akkor Ézsaiás így szólt Ezékiáshoz: Halld meg az ÚR igéjét: ¹⁷Eljön majd az idő, amikor mindazt elviszik Babilóniába, ami a palotádban van, és amit elődeid gyűjtöttek mindmáig,

semmi sem marad meg. Ezt mondja az ÚR! ¹⁸Utódaid közül is, akik tőled származnak, akiket te nemzel, elvisznek egyeseket, és udvaroncok lesznek Babilónia királyának a palotájában. ¹⁹Ezékiás így válaszolt Ézsaiásnak: Jó az ÚR igéje, amelyet hirdettél. Mert ezt gondolta: az én időmben akkor béke és biztonság lesz.

²⁰Ezékiás egyéb dolgai, összes hőstette, és hogy miként készítettett tavat és vízvezetékét, hogy bevezesse a vizet a városba, meg vannak írva a Júda királyainak történetéről szóló könyvben. ²¹Azután Ezékiás pihenni tért őseihez; utána a fia, Manassé lett a király.

21

Manassé uralkodása (Vö. 2Kron 33,1–20)

¹Tizenkét éves volt Manassé, amikor uralkodni kezdett, és ötvenöt évig uralkodott Jeruzsálemben. Anyjának a neve Hefcibáh volt. ²Azt tette, amit rossznak lát az ÚR; olyan utálatos dolgokat, mint azok a népek, amelyeket kiűzött az ÚR Izráel fiai elől. ³Újra megépíttette az áldozóhalmokat, amelyeket apja, Ezékiás elpusztított, oltárokat állított Baalnak, és készítettett egy Asérá-szobrot is, amelyet Aháb, Izráel királya készítettett. Leborult az ég minden serege előtt, és tisztelte azokat. ⁴Oltárokat építtetett az ÚR házában, amelyről pedig ezt mondta az ÚR: Jeruzsálemben lesz a nevem. ⁵Oltárokat építtetett az ég minden seregének az ÚR háza mindkét udvarában. ⁶A fiát is elégette áldozatul. Varázslást és jelmagyarázást üzött, halottidézőket és jövőmondókat tartott. Sok olyan dolgot vitt véghez, amit rossznak lát az ÚR, bosszantva őt. ⁷Asérának azt a bálványszobrát, amelyet ő készítettett, a templomban helyezte el, pedig erről azt mondta az ÚR Dávidnak és a fiának, Salamonnak: Ebben a templomban, Jeruzsálemben lesz a nevem mindörökké, mert ezt választottam ki Izráel valamennyi törzse közül. ⁸És soha nem kell majd Izráelnek elhagynia azt a földet, amelyet őseiknek adtam – de csak akkor, ha megtartják és teljesítik mindazt, amit megparancsoltam nekik, az egész törvényt, amelyet az én szolgám, Mózes parancsolt nekik. ⁹De ők nem engedelmeskedtek, mert tévelygésbe vitte őket Manassé, és még gonoszabb dolgokat követtek el, mint azok a népek, amelyeket Izráel fiai elől kiirtott az ÚR.

¹⁰Akkor így szólt az ÚR szolgálói, a próféták által: ¹¹Mivel Manassé, Júda királya ilyen utálatos dolgokat követett el, gonoszabbakat mindazoknál, amiket előtte elkövettek az emóriak, sőt bálványai révén Júdát is vétkebe vitte, ¹²ezért így szól az ÚR, Izráel Istene: Én olyan veszedelmet hozok Jeruzsálemre és Júdára, hogy belecsejül mind a két füle annak, aki csak hallja! ¹³Jeruzsálemet is azzal a mérőszinórral mérem, amivel Samáriát, és azzal a mérőóonnal, amivel Aháb házát. Kitérlöm Jeruzsálemet, ahogy kitérlnek a tálat: kitérlnek, és aztán leborítják. ¹⁴Eltaszítom örökségem maradékát. Ellenségei kezébe adom; minden ellenségének a prédája és martaléka lesz, ¹⁵mivel azt tették, amit rossznak látok, és folyton bosszantottak attól a naptól fogva, hogy őseik kivonultak Egyiptomból, egészen mindmáig.

¹⁶Manassé nagyon sok ártatlan vért is ontott, amivel megtöltötte Jeruzsálemet egyik végétől a másikig, azon a vétken kívül, amellyel vétkebe vitte Júdát, olyat téve, amit rossznak lát az ÚR.

¹⁷Manassé egyéb dolgai, mindaz, amit véghezvitt, és vétkei, amelyeket elkövetett, meg vannak írva a Júda királyainak történetéről szóló könyvben. ¹⁸Azután Manassé pihenni tért őseihez, és eltemették palotája kertjében, az Uzzá-kertben. Utána a fia, Ámón lett a király.

Ámón rövid uralkodása (Vö. 2Kron 33,21–25)

¹⁹Huszonkét éves volt Ámón, amikor uralkodni kezdett, és két évig uralkodott Jeruzsálemben. Anyjának a neve Mesullemet volt, Hárúc leánya, Jotbából. ²⁰Azt tette, amit rossznak lát az ÚR, ahogyan apja, Manassé is tette. ²¹Mindenben azon az úton járt, amelyen járt az apja: tisztelte azokat a bálványokat, amelyeket apja tisztelt, és azokat imádta. ²²Elhagyta az URat, ősei Istenét, és nem az ÚR útján járt. ²³De összeesküdtek Ámón ellen udvari emberei, és

megölték a királyt a palotájában. ²⁴Az ország népe azonban kiirtotta mindazokat, akik összeesküdtek Ámón király ellen. Azután a fiát, Jósiást tette királlyá az ország népe.

²⁵Ámón egyéb dolgai, amiket véghezvitt, meg vannak írva a Júda királyainak történetéről szóló könyvben. ²⁶Az Uzzá-kertben levő sírba temették el. Utána a fia, Jósiás lett a király.

22

Jósiás uralkodása, a templom kijavítása (Vö. 2Krán 34,1–28)

¹Nyolc éves volt Jósiás, amikor uralkodni kezdett, és harmincegy évig uralkodott Jeruzsálemben. Anyjának a neve Jedídá volt, Adájá leánya, Bockatból. ²Azt tette, amit helyesnek lát az ÚR. Mindenben ösátyjának, Dávidnak az útján járt, és nem tért el arról sem jobbra, sem balra.

³Jósiás király tizenhét évében történt, hogy a király elküldte Sáfán kancellárt, aki Acaljá fia, Mesullám unokája volt, az ÚR házába ezzel a megbízással: ⁴Menj el Hilkiájá főpaphoz, hogy szedje össze az ÚR házában összegyűlt pénzt, amit az ajtóőrök gyűjtöttek a néptől. ⁵Adják oda azt a munkavezetőknek, akik az ÚR házához vannak kirendelve, azok pedig adják át az ÚR házában dolgozó munkásoknak, hogy javítsák ki a templom rongálódásait: ⁶az ácsoknak, az építőmestereknek és a kőműveseknek, hogy vásároljanak faanyagot és faragott köveket a templom kijavításához. ⁷De nem kell őket elszámoltatni azzal a pénzzel, amit rájuk bízta, mert hűségesen fogják kezelni azt.

A törvénykönyv megtalálása

⁸Egyszer csak így szólt Hilkiájá főpap Sáfán kancellárhoz: Ezt a törvénykönyvet találtam az ÚR házában! És odaadta Hilkiájá a könyvet Sáfánnak, hogy olvassa el. ⁹Ezután Sáfán kancellár bement a királyhoz, és jelentést tett a dolgról a királynak. Ezt mondta: A te szolgálaid összeszedték a templomban található pénzt, és odaadták a munkavezetőknek, akik az ÚR házához vannak kirendelve. ¹⁰Jelentette Sáfán kancellár a királynak azt is, hogy Hilkiájá főpap egy könyvet adott át neki, és felolvasott belőle Sáfán a királynak.

¹¹Amikor a király meghallotta a törvénykönyv ígét, megszagatta a ruháját. ¹²Majd ezt a parancsot adta a király Hilkiájá főpapnak, Ahikámnak, Sáfán fiának, Akbórnak, Míkájá fiának, meg Sáfán kancellárnak és Aszájának, a király udvari emberének: ¹³Menjtek, kérdezzétek meg az URat, hogy mit jelentenek ennek a megtalált könyvnek az ígéi rám és az egész népre, Júdára nézve! Mert nagy haragra indulhatott ellenünk az ÚR, mivel nem hallgattak elődeink ennek a könyvnek az ígéire, és nem tették meg mindazt, ami a számunkra megíratott.

¹⁴Hilkiájá főpap, Ahikám, Akbór, Sáfán és Aszájá tehát elment Hulda prófétanőhöz – aki Sallúmnak, Tikvá fiának, Harhasz unokájának, a ruhák őrizőjének volt a felesége, és Jeruzsálem új városrészében lakott –, és beszéltek vele. ¹⁵Hulda így szólt hozzájuk: Ezt mondja az ÚR, Izráel Istene: Mondjátok meg annak az embernek, aki hozzám küldött benneteket: ¹⁶Ezt mondja az ÚR: Én veszedelmet hozok erre a helyre és lakóira, annak a könyvnek minden ígéje szerint, amelyet Júda királya elolvasott. ¹⁷Mert elhagytak engem, és más isteneknek tömjéneztek, hogy bosszantsanak engem kezük mindenféle csinálmányával. Ezért lobbant fel lángoló haragom ez ellen a hely ellen, és nem alszik ki! ¹⁸De mondjátok meg Júda királynak, aki azért küldött benneteket, hogy megkérdezzétek az URat: Ezt mondja az ÚR azokról az ígékről, amelyeket hallottál: ¹⁹Mivel megrendültél, és megaláztad magad az ÚR előtt, amikor meghallottad, hogy mit jelentettem ki erről a helyről és lakóiról, hogy milyen pusztulás és átok vár rájuk, megszagattad ruhádat, és sírtál előttem, ezért én is meghallgatlak! – így szól az ÚR. ²⁰Ezért gondoskodom róla, hogy őseid mellé temessenek, és békességgel kerülj a sírodba; neked nem kell meglátnod mindazt a veszedelmet, amelyet erre a helyre elhozok! És megvitték a választ a királynak.

23

Jósiás helyreállítja az igaz istentiszteletet (Vö. 2Krón 34,29–33)

¹A király ekkor magához gyűjtötte Júda és Jeruzsálem véneit. ²Azután fölment a király az ÚR házába, és vele együtt minden júdai férfi és Jeruzsálem egész lakossága, a papok és a próféták, meg az egész nép apraja-nagyja. És felolvasta fülük hallatára a szövetség könyvének minden igéjét, amelyet az ÚR házában találtak. ³Majd kiállt a király az emelvényre, és szövetséget kötött az ÚR színe előtt arra nézve, hogy az URat követik, parancsolatait, intelmeit és rendelkezéseit teljes szívükből és teljes lelkükből megtartják, és teljesítik a szövetség igéit, amelyek meg vannak írva abban a könyvben. És az egész nép elfogadta ezt a szövetséget.

⁴Ezután megparancsolta a király Hilkijjá főpapnak, a helyettesének és az ajtóőröknek, hogy hordjanak ki az ÚR templomából minden olyan fölszerelést, amely Baalnak, Asérának és az ég minden seregének készült. Elégette azokat Jeruzsálemen kívül, a Kidrón mezején, és a hamut Bételbe vitette. ⁵Eltávolította a bálványpapokat, akiket Júda királyai alkalmaztak azért, hogy az áldozóhalmokon tömjénezenek Júda városaiban és Jeruzsálem környékén, meg azokat is, akik Baalnak, a napnak, a holdnak, a szerencsecsillagoknak és az ég egész seregének tömjénezték. ⁶Kivítette az ÚR házában levő Aséra-szobrot is Jeruzsálemen kívülre, a Kidrón-völgybe, és elégettette a Kidrón-völgyben, porrá zúzatta, porát pedig a köznép temetőjébe szóratta. ⁷Leromboltatta a férfinapok házait, amelyek az ÚR háza mellett voltak, ahol az asszonyok sátracsákat szőttek Asérának. ⁸Behozatta az összes papot Júda városaiból; az áldozóhalmokat pedig, amelyeken a papok tömjénezték, tisztátalanná tette, Gebától Beérsebaig. Leromboltatta a kapuknál levő áldozóhalmokat, amelyek Jósua városparancsnok kapujának a bejáratánál voltak, a városkapun bemelve bal kéz felől. ⁹Az áldozóhalmok papjai azonban nem járulhattak az ÚR oltárához Jeruzsáleben, csak kovásztalan kenyeret ehettek testvéreik között. ¹⁰Azután tisztátalanná tette a Tófetet a Ben-Hinnóm-völgyben, hogy senki se égethesse el fiát vagy leányát áldozatul Moloknak. ¹¹Eltávolította az ÚR házában a bejáratától a lovakat, amelyeket Júda királyai a nap tiszteletére állítottak oda, Netan-Melek udvarnok kamrája mellé, egy külön csarnokba. A napnak szentelt kocsikat is elégette. ¹²Leromboltatta a király azokat az oltárokat is, amelyek az emeleten, az Áház-szoba tetején voltak, amelyeket Júda királyai készítettek; meg azokat az oltárokat is, amelyeket Manassé készített az ÚR házában mindkét udvarában. Összezúzatta őket, és a porukat a Kidrón-patakba szóratta. ¹³Tisztátalanná tette a király azokat az áldozóhalmokat is, amelyek Jeruzsálemtől keletre, a Mashít-hegytől pedig délre voltak, amelyeket még Salamon, Izráel királyja építtetett Astóretnek, a szidóniak förtelmes bálványának, Kemósnak, a móábiak förtelmes bálványának és Milkómnak, az ammóniak utálatos bálványának. ¹⁴Összetörette a szent oszlopokat, és kivágatta a szent fákat, helyüket pedig emberi csontokkal töltötte meg.

¹⁵A bételi áldozóhalmon levő oltárt is, amelyet Jeroboám, Nebát fia készített, aki vétekbe vitte Izráelt, ezt az oltárt is leromboltatta az áldozóhalmossal együtt. Az áldozóhalmot fölperzseltette, porrá zúzatta, a bálványoszlopot pedig elégette.

¹⁶Azután körülnézett Jósiás, és meglátta a sírboltokat, amelyek ott voltak a hegyen. A sírboltokból kihozta a csontokat, és elégette az oltáron. Így tette azt tisztátalanná az ÚR igéje szerint, amelyet az Isten embere hirdetett; az, aki ezeket a dolgokat meghirdette. ¹⁷Majd ezt kérdezte: Miféle síremlék ez, amelyet itt látok? A városbeliek így feleltek neki: Isten emberének a sírja ez, aki Júdából érkezett, és megjövendölte ezeket a dolgokat, amelyeket te a bételi oltárral tettél. ¹⁸Erre ő azt mondta: Hagyjátok nyugodni, senki se bolygassa meg a csontjait! És békén hagyták a csontjait a Samáriából érkezett próféta csontjaival együtt.

¹⁹Jósiás Samária városaiból is eltávolította az áldozóhalmokon levő templomokat, amelyeket az ÚR bosszantására készítettek Izráel királyai. Mindenben ugyanúgy bánt velük, ahogyan azt Bételben tette. ²⁰Lemészároltatta az áldozóhalmok összes papját, akik ott voltak az oltároknál, és emberi csontokat égetett el azokon. Ezután visszatért Jeruzsálembe.

Jósiás páskaiünnep (Vö. 2Krn 35,1–19)

²¹Majd ezt parancsolta a király az egész népnek: Tartsatok páskát Isteneteknek, az Úrnak úgy, ahogy az le van írva a szövetségnek ebben a könyvében! ²²Bizony nem tartottak ehhez hasonló páskát a bírák, Izráel bírának ideje óta, sem Izráel, sem Júda királyainak az idejében, ²³csak Jósiás király tizennyolcadik évében tartottak ilyen páskát az Úrnak Jeruzsálemben.

²⁴Jósiás király megtisztította Júda országát és Jeruzsálemet a halottidézőktől és jövendőmondóktól, a házibálványoktól és egyéb bálványszobroktól is, mindazoktól a förtelmes bálványoktól, amelyek ott láthatók voltak. Így szerzett érvényt a törvény rendelkezéseinek, amelyek le vannak írva abban a könyvben, amelyet Hilkiijá pap talált az Úr házában. ²⁵Nem volt hozzá hasonló király őelőtte, aki teljes szívéből, teljes lelkéből és teljes erejéből megtért volna az Úrhoz, mindenben megfelelve Mózes törvényének, és utána sem támadt hozzá hasonló.

²⁶Az Úr izzó nagy haragja azonban nem múlt el, mert haragra gerjedt Júda ellen mindazért a sok bosszúságért, amit Manassé okozott. ²⁷Ezért azt mondta az Úr: Júdát is eltávolítottam szíнем elől, ahogyan Izráelt eltávolítottam, és megvetem ezt a várost, Jeruzsálemet, amelyet pedig kiválasztottam, sőt a templomot is, amelyről azt mondtam, hogy ott lesz az én nevem!

²⁸Jósiás egyéb dolgai, mindaz, amit véghezvitt, meg vannak írva a Júda királyainak történetéről szóló könyvben.

Jósiás elesik a megiddói csatában (Vö. 2Krn 35,20–24)

²⁹Az ő idejében vonult fel Nékó fáraó, Egyiptom királya Asszíria királya ellen, az Eufrátesz folyó felé. Jósiás király szembeszállt vele, de az megölte őt Megiddónál, alighogy meglátta.

³⁰Emberei holtan vitték el Megiddóból egy harci kocsin; Jeruzsálembé vitték, és eltemették a sírjába. Az ország népe azután fogta Jóáházt, Jósiás fiát; felkenték, és királlyá tették az apja után.

³¹Huszonhárom éves volt Jóáház, amikor uralkodni kezdett, és három hónapig uralkodott Jeruzsálemben. Anyjának a neve Hamútal volt, Jirmejá leánya, Libnából. ³²Azt tette, amit rossznak lát az Úr, egészen úgy, ahogyan elődei tették. ³³De Nékó fáraó fogságba vetette őt Riblában, Hamát földjén, hogy ne uralkodhassék Jeruzsálemben. Az országra pedig száz talentum ezüst és egy talentum arany hadisarcot vetett ki.

Jójákím uralkodása (Vö. 2Krn 36,4–8)

³⁴Nékó fáraó ezután Eljákímot, Jósiás fiát tette királlyá apja, Jósiás után, és a nevét Jójákímmra változtatta. Jóáház pedig magával vitte, aki így Egyiptomba került, és ott halt meg. ³⁵Jójákím megadta az ezüstöt és az aranyat a fáraónak, de kivetette azt az országra, hogy megadhassa a pénzt a fáraó parancsa szerint. Az ország népétől fejenként becslés szerint hajtotta be az ezüstöt és az aranyat, hogy megadhassa Nékó fáraónak.

³⁶Huszonöt éves volt Jójákím, amikor uralkodni kezdett, és tizenegy évig uralkodott Jeruzsálemben. Anyjának a neve Zebúddá volt, Pedájá leánya, Rúmából. ³⁷Azt tette, amit rossznak lát az Úr, egészen úgy, ahogyan elődei tették.

24

¹Az ő idejében vonult fel Nebukadneccar, Babilónia királya, és Jójákím az alattvalója lett három éven át; de azután elfordult tőle, és föllázadt ellene. ²Ezért az Úr káldeus és arám, meg móábi és ammóni rablócsapatokat küldött ellene. Azért küldte ezeket Júda ellen, hogy pusztítsák azt az Úr igéje szerint, amelyet kijelentett szolgálói, a próféták által. ³Bizony, az Úr parancsára történt Júdával az, hogy elvetette maga elől Manassé vétkei miatt; mindazért, amit

az elkövetett, ⁴és az ártatlan vér miatt is, amelyet kiontott, hiszen ártatlan vérrel töltötte meg Jeruzsálemet. Ezért nem akart az ÚR megbocsátani.

⁵Jójákím egyéb dolgai, mindaz, amit véghezvitt, meg vannak írva a Júda királyainak történetéről szóló könyvben. ⁶Azután Jójákím pihenni tért őseihez; utána a fia, Jójákín lett a király. ⁷Egyiptom királya többé nem vonult ki országából, mert Babilónia királya mindent elfoglalt, ami csak Egyiptom patakjától az Eufrátesz folyamig Egyiptom királyáé volt.

Jójákín uralkodása. Az első fogságba vitel

⁸Tizennyolc éves volt Jójákín, amikor uralkodni kezdett, és három hónapig uralkodott Jeruzsálemben. Anyjának a neve Nehustá volt, Elnátán leánya, Jeruzsálemből. ⁹Azt tette, amit rossznak lát az ÚR, egészen úgy, ahogyan apja tette. ¹⁰Abban az időben vonultak fel Nebukadneccarnak, Babilónia királyának a szolgálói Jeruzsálem ellen, és ostrom alá vették a várost. ¹¹Nebukadneccar, Babilónia királya is megérkezett a város alá, amelyet szolgálói ostromoltak. ¹²Ekkor Jójákín, Júda királya kiment Babilónia királyához anyjával, udvari embereivel, parancsnokaival és főembereivel együtt. Babilónia királya, uralkodásának nyolcadik esztendejében, elfogatta őt. ¹³Elvitette onnan az ÚR házának minden kincsét, meg a királyi palota kincseit, és leszedetett minden aranytárgyat, amelyet Salamon, Izrael királya készíttetett az ÚR templomában. Így jelentette ezt ki az ÚR. ¹⁴Fogságba vitte a jeruzsálemieket: minden parancsnokot és a haderő minden vitézét, tízezer foglyot; a mesterembereket és a várépítőket is mind. Nem maradt más otthon, csak az ország nincstelen népe. ¹⁵Fogságba vitte Jójákínt Babilóniába. A király anyját meg a király feleségeit, főembereit és az ország előkelőit is fogságba vitte Jeruzsálemből Babilóniába. ¹⁶Minden tehetős embert, összesen hétezeret; meg ezer mesterembert és várépítőt, és minden vitéz harcost fogságba hurcolt Babilónia királya Babilóniába. ¹⁷Babilónia királya azután Mattanját, Jójákín nagybátyját tette meg helyette királynak, és a nevét Cidkijjára változtatta.

Cidkijjá az utolsó júdai király

¹⁸Huszonegy éves volt Cidkijjá, amikor uralkodni kezdett, és tizenegy évig uralkodott Jeruzsálemben. Anyjának a neve Hamútal volt, Jirmejá leánya, Libnából. ¹⁹Azt tette, amit rossznak lát az ÚR, egészen úgy, ahogyan Jójákím tette. ²⁰Bizony, az ÚR haragja miatt történt ez Jeruzsálemmel és Júdával! Végül is elvetette őket a színe elől.

Cidkijjá azután fellázadt Babilónia királya ellen.

25

Nebukadneccar elfoglalja Jeruzsálemet (Vö. Jer 52,1–27)

¹Uralkodásának kilencedik évében, a tizedik hónap tizedikén megérkezett Nebukadneccar, Babilónia királya egész hadseregével Jeruzsálem alá. Tábort ütött vele szemben, körülötte pedig ostromműveket építtetett. ²Ostrom alatt állt a város Cidkijjá király tizenegyedik évéig. ³A hónap kilencedik napjára elhatalmasodott a városban az éhínség, mert nem volt már ennivalója az ország népének. ⁴Akkor betörték a városba. A harcosok azonban éjszaka mind kimenekültek a két várfal közötti kapun át, amely a király kertje mellett van, és bár a káldeusok ott voltak körös-körül a város alatt, kijutottak az Arábá-völgy felé vezető útra. ⁵A káldeusok egy csapata azonban üldözőbe vette a királyt, és utolérte Jerikó síkságán; ekkor egész csapata szétszóródott mellőle. ⁶El is fogták a királyt, és elvitték Babilónia királyához Riblába, ahol ítéletet tartottak fölötte. ⁷Cidkijjá fiait a szeme láttára ölette meg, azután Cidkijját megvakította, majd bilincsbe verette és úgy vitette el Babilonba.

Jeruzsálem kifosztása és elpusztítása

⁸Az ötödik hónap hetedikén, Nebukadneccar királynak, Babilónia királyának tizenkilencedik évében, eljött Jeruzsálembe Nebuzaradán testőrparancsnok, Babilónia királyának az udvari

embere. ⁹Felgyújtotta az ÚR házát és a királyi palotát, fölperzselte Jeruzsálem minden házát és valamennyi nagy palotáját. ¹⁰A testőrparancsnokkal levő egész káldeus haderő pedig körös-körül lerombolta Jeruzsálem várfalait. ¹¹A nép maradékát – akár a városban maradtak életben, akár átpártolók voltak, akik átpártoltak Babilónia királyához – a megmaradt kézművesekkel együtt fogságba hurcolta Nebuzaradán testőrparancsnok. ¹²Csak az ország nincstelenjeiből hagyott otthon a testőrparancsnok, szőlőműveseknek és mezei munkásoknak. ¹³Összetörték a káldeusok az ÚR házánaál levő rézoszlopokat, továbbá az ÚR házához tartozó mosóállványokat meg a rézmedencét, és a rezet elvitték Babilóniába. ¹⁴Elvitték a fazekakat, a lapátokat, a késeket, a serpenyőket és minden rézeszközt, amelyekkel a szent szolgálatot szokták végezni. ¹⁵Elvitte a testőrparancsnok a szenesserpenyőket és a hintőedényeket is; mindent, ami csak aranyból és ezüsből volt. ¹⁶A két oszlopban, az egyetlen rézmedencében és a mosóállványokban, amelyeket Salamon készíttetett az ÚR házához, mindezekben a tárgyakban megmérhetetlen súlyú réz volt. ¹⁷Az egyik oszlop tizenhét méter magas volt, és réz oszlopfő volt rajta. Az oszlopfő három méter magas volt, és az oszlopfőn körös-körül recézet meg gránátalma volt, mind rézből. Ugyanilyen volt a másik oszlop is, el egészen a recézetig.

¹⁸Elvitte a testőrparancsnok Szerájá főpapot meg Cefanjá papot, a helyettesét és a három ajtóőrt. ¹⁹Elvitt egy főembert is a városból, aki a harcosok parancsnoka volt, öt embert a király személyes környezetéből, akiket a városban találtak, továbbá a hadseregparancsnok írnokát, aki fegyverbe szokta szólítani az ország hadinépét, végül hatvan férfit az ország népéből, akiket ott találtak a városban. ²⁰Fogta és elvitte őket Nebuzaradán testőrparancsnok Babilónia királyához Riblába. ²¹Babilónia királya pedig kivégeztette, megölette őket Riblában, Hamát földjén. Így kellett fogságba mennie Júdának a saját földjéről.

Gedaljá helytartó Jeruzsálemben (Vö. Jer 40,5–9; 41,1–3)

²²Nebukadneccar, Babilónia királya a Júda országában maradt nép fölé, amelyet meghagyott, Gedalját, Ahíkám fiát, Sáfán unokáját nevezte ki helytartóvá. ²³Amikor meghallották a csapatparancsnokok és embereik, hogy Babilónia királya Gedalját nevezte ki helytartóvá, elmentek Gedaljához Micpába, mégpedig Jismáél, Netanjá fia, Jóhánán, Káréah fia, a netófái Szerájá, Tanhumet fia meg Jaazanjá, a maakáti ember fia embereikkel együtt. ²⁴Gedaljá megesküdött nekik és embereiknek, és így szólt hozzájuk: Ne féljete a káldeusok szolgáitól! Maradjatok az országban, és szolgáljátok Babilónia királyát, akkor jó dolgotok lesz!

²⁵A hetedik hónapban azonban Jismáél, Netanjá fia, Elísámá unokája, aki királyi származású volt, elment tíz emberével, és levágta Gedalját, és az meg is halt. Levágták azokat a júdaiakat és káldeusokat is, akik ott voltak vele Micpában. ²⁶Ezután fölkerekedett az egész nép apraja-nagyja, a csapatparancsnokokkal együtt, és elmentek Egyiptomba, mert féltek a káldeusoktól.

Jójákín a fogságban visszanyeri királyi rangját (Vö. Jer 52,31–34)

²⁷Jójákín júdai király fogságának harminchetedik évében, a tizenkettedik hónap huszonhetedikén történt, hogy Evíl-Meróda, Babilónia királya, abban az évben, amikor uralkodni kezdett, megkegyelmezett Jójákín júdai királynak, és kiengedte a fogházból.

²⁸Jóindulattal beszélt vele, és székét följebb tette a többi király székénél, akik nála voltak Babilonban. ²⁹Letehette Jójákín a rabruháját, és állandóan vele étkezhetett, egész életében.

³⁰Ellátmányát állandó ellátmányként a királytól kapta, napi szükséglete szerint, egész életében.